

Vlaams
Parlement

vergadering **C76**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 10 december 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de loopbaanbegeleiding – 572 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inpassing van jobshadowingplatforms in het Vlaamse loopbaanbeleid – 724 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bevindingen van de studie 'The economic impact of immigration in Belgium' van de Nationale Bank van België – 593 (2020-2021)	11
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de SERV over het statuut van au pairs – 661 (2020-2021)	18
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het opleiden van tijdelijk werklozen – 666 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werk-omstandigheden van bouwvakkers uit de Europese Unie – 651 (2020-2021)	23
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de duizend ontslagen bij Friesland Campina – 684 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ratificatie van IAO-verdrag nr. 190 tegen geweld en pesten op het werk – 809 (2020-2021)	27
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opleidings-behoefte van de luchthaven van Zaventem – 881 (2020-2021)	29
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een gepaste vergoeding voor wijk-werkers – 930 (2020-2021)	33

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van de farmaceutische sector in Vlaanderen – 827 (2020-2021)	35
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de selectie-procedure van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen – 889 (2020-2021)	39
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantrekkelijker maken van de handelshuurlening – 902 (2020-2021)	42
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritiek van de Bond Beter Leefmilieu op de Vlaamse waterstofvisie – 884 (2020-2021)	44
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over Vlaanderen Circulair – 891 (2020-2021)	47
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekomst van en steun aan het MYRRHA-project van het Studiecentrum voor Kernenergie in Mol – 925 (2020-2021)	49
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de sluiting van private sauna's wegens corona – 929 (2020-2021)	51

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de loopbaanbegeleiding
– 572 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inpassing van jobshadowingplatforms in het Vlaamse loopbaanbeleid
– 724 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, loopbaanbegeleiding is een fantastisch instrument. Op een laagdrempelige manier krijgen werkenden zicht op de mogelijkheden om hun loopbaan verder uit te bouwen. Competenties worden in kaart gebracht, lacunes worden gedetecteerd, en met een kostprijs van 40 euro voor een loopbaancheque is dit een heel toegankelijk instrument.

De kwaliteit van de loopbaanbegeleiding is cruciaal, en daar is in deze commissie al meermaals discussie over geweest. Er zijn nu 263 loopbaancentra erkend, onder andere na het voorleggen van een visietekst en het behalen van een kwaliteitscertificaat. Er zijn echter veel meer loopbaanbegeleiders dan er centra zijn. Er zijn er 2000 tot 2500 als onderaannemer actief. Het juiste getal kent eigenlijk niemand. Ook al zegt VDAB dat die onderaannemers ook kwaliteit moeten borgen, VDAB kan dat helaas niet verzekeren. VDAB weet eigenlijk zelfs niet wie dat allemaal zijn.

Tegelijk worden onderaannemers vaak uitgemolken: dure en verplichte interne opleidingen, vaak nog eens gesubsidieerd door de kmo-portefeuille, exclusiviteitsovereenkomsten, niet-concurrentiebedingen, betalingen voor een plaatsje op de website van een centrum, afdrachten die tot meer dan 50 procent van de waarde van de loopbaancheque gaan, boeteclausules enzovoort.

Een gedragscode voor loopbaancentra lijkt meer dan op zijn plaats, met bijvoorbeeld maximale afdrachten, afspraken over een billijk niet-concurrentiebeding en de kostprijs van verplichte interne opleidingen enzovoort. Coaches die als onderaannemer werken, mogen niet het slachtoffer worden van het systeem waarin ze actief zijn. Misbruik kan wat mij betreft niet worden toegelaten.

Loopbaancoach worden kan nu zonder enige vooropleiding of -kennis. De meeste coaches zijn uiteraard deskundig, maar allicht kan het nuttig zijn om bij nieuwe erkenningen diplomavooraarden of elders verworven competenties (EVC's) te vragen. Nederland werkt met een geaccrediteerde opleiding om tot een dergelijk systeem te leiden, Vlaanderen vooralsnog niet.

Loopbaanbegeleiding staat onder druk. Het gebruik ervan neemt door de crisis heel sterk af. Nochtans is het een belangrijk instrument om mensen te wapenen voor de toekomst op de arbeidsmarkt. Vandaag staat in de krant dat het aantal burn-outs in stijgende lijn is. Loopbaanbegeleiding is geen remedie voor een burn-out, maar kan wel preventief bijzonder belangrijk zijn. Promotie voor dat instrument is dus bijzonder relevant en belangrijk. Helaas wordt op de voorpagina van VDAB loopbaanbegeleiding zelfs niet vermeld. Je kunt rechtstreeks doorklikken naar opleidingen, naar jobs enzovoort, wat logisch is, maar niet naar loopbaanbegeleiding. Als je toch de pagina met betrekking tot loopbaanbegeleiding vindt, werkt de zoekmachine op basis van locatie. Loopbaancentra moeten gewoon adressen opgeven. Hoe meer adressen, hoe groter de kans dat het centrum scoort in de zoekmachine. Vaak gaan achter die adressen echter geen reële kantoren voor loopbaanbegeleiding schuil. Loopbaanbegeleiding zou dus moeten worden

gepromoot op een correcte manier, maar er blijkt dus niet uit de VDAB-website op welke manier dat op dit moment aan bod komt.

In loopbaanbegeleiding is nu voorzien voor werkenden met zeven jaar ervaring. Net jongere mensen voelen zich nu onzeker op de arbeidsmarkt. Ik denk dat collega Ongena twee weken terug in de plenaire vergadering nog een pleidooi hield om net die jonge mensen extra aandacht geven, terwijl zij op dit moment worden uitgesloten van een van de belangrijkste instrumenten van de Vlaamse overheid om hen te ondersteunen op de arbeidsmarkt, zeker omdat veel bedrijven als het wat moeilijker gaat bij hun ontslagpolitiek vaak het lifo-principe (last in, first out) hanteren. Daarnaast kunnen ook niet-werkenden nood hebben aan loopbaanbegeleiding. Daarover hebben we met collega Muyters nog een resolutie opgesteld een aantal maanden terug hier in het Vlaams Parlement. Als we ook hen terug naar de arbeidsmarkt willen leiden, zou een verruiming van het toepassingsgebied zich dus opdringen.

Minister, hoe staat u tegenover een verruiming van het toepassingsgebied van de loopbaancheques, bijvoorbeeld naar niet-uitkeringsgerechtigde niet-werkenden? Kan die loopbaanvoorwaarde van zeven jaar worden versoepeld in het licht van de coronacrisis en de impact daarvan op de arbeidsmarkt, zeker gezien de cijfers over het mentale welzijn op de arbeidsmarkt en in de samenleving, waarover het vanmorgen ging?

Hoe zal het systeem van loopbaanbegeleiding in de toekomst worden gepromoot? Wat kan er beter, volgens u?

Hoe zult u de positie van onderaannemers van erkende loopbaancentra beschermen? Kan een gedragscode in dezen een oplossing zijn?

Hoe zult u de kwaliteit van de loopbaandienstverleners, zeker door onderaannemers, garanderen in de toekomst? Plant u nieuwe initiatieven in dezen?

En hoe ziet u het systeem van loopbaanbegeleiding in de toekomst algemeen evolueren?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, mijn vraag gaat ook over een vorm van loopbaanbegeleiding. Ze sluit dus wel een beetje aan op de vraag van collega Bothuyne, maar ik wil me specifiek richten op een nieuw initiatief dat mijn aandacht heeft getrokken, namelijk JobHop. Ik hoef het belang van loopbaanbegeleiding hier niet verder uit te leggen. We hebben het daar al vaak over gehad. Gisteren hebben we het er, naar aanleiding van een vraag van collega Claes, nog over gehad hoe belangrijk het is dat we mensen proberen te overtuigen om na te denken over hun loopbaan en daar de nodige initiatieven voor te nemen. De overheid doet al heel wat inspanningen. Collega Bothuyne verwijst naar de loopbaancheque, waar we inderdaad nog wel wat verbeteringen aan kunnen aanbrengen.

Gelukkig zien we dat ook de private markt op dat vlak niet stilzit. Zo is er dus het initiatief JobHop, een soort Belgisch jobshadowingplatform over alle sectoren heen. Het grote verschil met de klassieke loopbaanbegeleiding door een loopbaancoach of een psycholoog is dat men hier de daad bij het woord voegt en dat mensen begeleid worden richting een andere baan en de kans krijgen – en dat is toch wel uniek – om effectief mee te lopen in die andere job. Ze gaan eigenlijk een soort ministage doen. Op die manier laat men hen proeven van wat die andere job concreet zou kunnen betekenen voor hen. Ik denk dat dat een zeer goed, vernieuwend concept is, waar we misschien ook vanuit de overheid eens naar moeten kijken. Blijkbaar zou JobHop ondertussen al met veertig werkgevers samenwerken, uit allerlei sectoren. En dus is mijn vraag of we daar ook vanuit de overheid eens naar kunnen kijken, om te zien of we hen wat kunnen helpen.

Minister, hoe beoordeelt u de oprichting van dat eerste jobshadowingplatform vanuit de beleidsdoelstelling om meer te evolueren naar loopbaanzekerheid? Kan dat nieuwe concept, dat vooral een verkennende stage toevoegt, volgens u inspirerend werken voor de verdere uitbouw van het loopbaanbeleid voor werknemers?

Staat dat nieuwe concept ook arbeidsrechtelijk op punt of ziet u eventueel juridische belemmeringen om het echt verder te gaan uitrollen?

Hoe zal VDAB naar dat concept kijken? Zien zij dat ook als een vorm van loopbaanbegeleiding die nuttig kan zijn?

Het kost geld, namelijk 295 euro, als je wilt deelnemen aan die stage. Is dat iets waarvoor werknemers misschien ook een loopbaancheque kunnen gebruiken in de toekomst?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het systeem van de loopbaancheque biedt mensen de mogelijkheid om onder professionele begeleiding stil te staan bij hun loopbaanvragen. Dat is voor iedereen zeer interessant om dat op sommige momenten in het leven eens te doen. Voor een groot deel van de niet-uitkeringsgerechtigde niet-werkenden is het aanbod van loopbaanbegeleiding niet echt voldoende afgestemd op hun specifieke noden. Hun ondersteuningsnood is vaak groter en breder dan de zeven uur begeleiding die in het kader van de loopbaanques kan worden gerealiseerd. De groep van de niet-werkenden kan wel een beroep doen op de uitgebreide dienstverlening van VDAB met betrekking tot oriëntering, opleiding en bemiddeling. Uiteraard ben ik altijd bereid om stil te staan bij mogelijke uitbreidingen, maar hier moeten we toch ook rekening houden met de specifieke situatie in het aanbod dat vandaag bestaat.

Wat de promotie van het systeem betreft, kan het zeker beter. De loopbaancheque werd in de communicatie naar de tijdelijk werklozen al onder de aandacht gebracht. Er komt ook een sensibiliseringscampagne van VDAB die via veel communicatiekanalen zal worden verspreid. In de communicatie van de loopbaancheque zal ook aandacht gaan naar de diversiteit van de loopbaanvragen die met de loopbaancheque kunnen worden opgenomen.

Omdat gebruikers hun loopbaancentrum vrij kunnen kiezen, worden loopbaancentra ook gestimuleerd om de loopbaancheque te promoten. Het gaat hier dan over meer dan 260 actieve loopbaancentra en meer dan 1700 zelfstandige loopbaancoaches die hun eigen netwerk en communicatiemiddelen inzetten.

In het verleden werd minder communicatie gevoerd over de loopbaancheque, omdat het aantal gebruikers elk jaar systematisch bleef stijgen. Nu is dat minder het geval en wordt dan ook opnieuw voluit de kaart van de communicatie getrokken. Dit is ook het goede moment, want de coronacrisis hakt ook zwaar in op de loopbaan van mensen.

Onderaannemers zijn vrij om al dan niet samen te werken met een specifiek gemandateerd loopbaancentrum. Als de onderaannemer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden, kan deze ook zelf een erkenning als loopbaancentrum aanvragen, maar het is dus in eerste instantie de onderaannemer die daar keuzes in moet maken.

Op mijn vraag zet VDAB in op het informeren en sensibiliseren van alle loopbaanbegeleiders en onderaannemers. Zij kunnen altijd bij VDAB terecht wanneer ze vragen hebben.

In 2017 werden kwaliteitsmaatregelen ingevoerd via een besluit van de Vlaamse Regering (BVR). Collega Muyters was daar toen voor bevoegd. Op die manier is er een kwaliteitskader gecreëerd waarbinnen VDAB kan optreden.

Op 6 december 2019 hebben we een nieuw BVR gemaakt waarin we voorwaarden hebben vastgelegd met betrekking tot de methodiek die door een loopbaancentrum kan worden gebruikt. Ook werd een controle mogelijk gemaakt van de zaakvoerder van het loopbaancentrum.

Daarnaast zet VDAB in op het profiel en de achtergrond van de loopbaanbegeleider, wat ook heel belangrijk is. We zetten ook de finale stappen om het beroeps-kwalificatieprofiel 'loopbaanbegeleider' in voege te laten treden.

De inspanningen op het vlak van kwaliteit leiden idealiter tot erkende opleidingen voor loopbaanbegeleiders en een vorm van erkenning voor de loopbaanbegeleider in Vlaanderen. Een beroep doen op loopbaanbegeleiding zou ook meer onderdeel moeten zijn van de manier waarop we omgaan met onze loopbaan.

Collega's Bothuyne en Ongena, ik verwijs naar de vraag van mevrouw Claes gisteren over het in handen nemen van de loopbaan. Die loopbaancheques zijn natuurlijk het ideale middel om zich deskundig te laten begeleiden.

Mijnheer Ongena, elk initiatief dat bijdraagt tot onze doelstelling om transitie op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken en te ondersteunen, verwelkomen we. Er bestaan momenteel al verschillende stagemogelijkheden voor werknemers bij VDAB. Het jobshadowingplatform kan mogelijk een inspiratie vormen om andere concepten te ontwikkelen. Mijn kabinet heeft al contact opgenomen met de oprichter van dat platform.

Dit concept, zoals het in zijn huidige vorm gekend is, berust op een vrijwillige samenwerking tussen partijen. De diensten kunnen verschillende vormen aannemen. De modaliteiten van die concrete samenwerking zal ad hoc moeten worden opgevolgd en getoetst aan de federale arbeidsrechtelijke normen en aan de Vlaamse regels inzake private arbeidsbemiddeling. Er is dus nog wel wat werk aan de winkel.

VDAB zal dit initiatief actief opvolgen. Het kan een aanvulling zijn op de loopbaanbegeleiding zoals die met de loopbaancheque aangeboden wordt of op de stages die door VDAB worden georganiseerd. Het gaat immers om een vrijwillig en kortlopend traject. Het platform zal contact opnemen met VDAB.

Momenteel is het niet mogelijk om daarvoor loopbaancheques aan te wenden. Om loopbaancheques te kunnen aanvaarden moet een organisatie beschikken over een mandaat loopbaanbegeleiding. Dat mandaat laat toe om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. De organisatie achter het jobshadowingplatform beschikt momenteel niet over dat mandaat.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat de loopbaancheques een schitterend instrument zijn en dat het gebruik ervan alleen gestimuleerd kan worden. Ik ben blij dat daarover een campagne zal worden gestart. Ik hoop ook dat ze terug te vinden zijn op de website van VDAB, en dat de werking van de zoekmachine, waarbij de praktijk om gewoon een aantal adressen op te geven helpt om hoger te scoren in deze zoekmachine van VDAB, zal worden aangepast, want dit is een vorm van oneerlijke concurrentie die op dit moment wordt gecreëerd door VDAB.

Ik hoop ook dat er met betrekking tot de positie van die onderaannemers actie wordt ondernomen. Er was een artikel in Knack waarop ik me voor een stuk heb gebaseerd – maar ik ken ook wel wat mensen uit die sector – met hallucinante

verhalen over misbruik van belastinggeld, waarbij de helft van het bedrag van de loopbaancheque wordt ingehouden voor een quasi loutere administratieve handeling van 10 minuten, de registratie van een cheque op het zeer performante online platform van VDAB. Ook over de kwaliteit maak ik me nog altijd zorgen. Ik ben blij dat er een beroepskwalificatieprofiel komt. Minister, wat zal VDAB concreet doen met dat beroepskwalificatieprofiel? Zal dit worden gebruikt bij de erkenning van nieuwe loopbaancentra of onderaannemers?

U noemt 260 erkende loopbaancentra – ik denk dat er iets meer zijn – en 1700 onderaannemers. Dat is nog eens een mooie illustratie van het feit dat VDAB eigenlijk helemaal geen idee heeft wie er aan de slag is in dit systeem. Nu zijn er 1700, in het verleden waren er 2500. Dus op een paar 100 na hebben we eigenlijk geen zicht op wie er met ons systeem van loopbaancheques aan de slag gaat. En eigenlijk is dat zonde, want het is een bijzonder waardevol instrument.

Graag dus nog wat bijkomende informatie over het beroepskwalificatieprofiel, de positie van de onderaannemers en de kwestie van de promotie.

Wat het uitbreiden van de loopbaancheques betreft, hoop ik dat er bereidheid is om dit in het kader van alle hens aan dek te bekijken, zowel voor niet-werkenden en werkzoekenden als voor jonge mensen die op dit moment heel zwaar onder druk staan als gevolg van de coronacrisis.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Collega's, we weten natuurlijk dat de coronacrisis zorgt voor heel wat onzekerheid bij heel veel mensen over hun job en over hun toekomst. Mensen aanmoedigen om een opleiding te volgen is daar al een antwoord op. We moeten tijdelijk werklozen dan ook aanmoedigen om eventueel een opleiding te volgen. Een tweede facet is de loopbaanbegeleiding die mensen doet nadenken over de toekomst van hun loopbaan. Daarom is het goed, minister, dat een tandje wordt bijgestoken in de promotie van die loopbaancheque. Ik denk dat dit een belangrijk instrument kan zijn om mensen wat perspectief te geven.

Het is ook goed dat u welwillend kijkt naar nieuwe initiatieven zoals JobHop. Ik heb begrepen dat uw kabinet contact heeft opgenomen en dat u nog verder zult uitklaren of er juridische moeilijkheden zijn. Ik hoop dat u die dan eventueel kunt oplossen.

Mijnheer Bothuyne, ik pleit ervoor dat er dan nog een extra loopbaancentrum of loopbaanbegeleider bijkomt maar het is aan die mensen zelf om dat mandaat te krijgen. Toch denk ik dat het interessant kan zijn om daar eens goed over na te denken om dat nieuwe concept meer ingang te doen vinden.

De voorzitter: Mijnheer Muyters, de commissiesecretaris wijst me er net op dat uw voorstel van resolutie op de agenda stond van de eerste commissiezitting in maart die we hebben moeten schrappen door de coronacrisis. Ik stel voor dat we dat binnenkort op de agenda zetten.

De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Dat was een van mijn punten natuurlijk, want ik vind het nogal raar dat het voorstel van resolutie wordt opgepakt in vragen om uitleg, maar dat de nuance die wel in het voorstel van resolutie zat, daarin niet wordt meegenomen. Ik heb het daar wat moeilijk mee. Het lijkt alsof een voorstel van resolutie dat we samen indienen, collega Bothuyne, collega Ongena, collega Ronse, collega Vanryckeghem en collega Claes, nu wordt gerecupereerd in een aantal

vragen om uitleg, maar dat de nuances die in het voorstel staan, niet worden meegenomen in die vragen.

We hebben het toen immers niet gehad over alle mensen die niet-uitkeringsgerechtigd zijn. We hebben toen in het voorstel van resolutie gesproken over een bepaalde groep daarin, namelijk mensen die hebben gewerkt, een tijdje zijn gestopt met werken en opnieuw in het arbeidscircuit willen komen. Ik denk dat dat een groep is waarin die loopbaanbegeleiders wél interesse kunnen hebben. Ook de andere vragen, zelfs de vraag naar meer promotie, waren meer gericht in dat voorstel van resolutie. Ik ben dus een beetje verbolgen. Men had me misschien eens kunnen contacteren om te vragen dat voorstel van resolutie opnieuw op de agenda te zetten, maar nu wordt dat via vragen om uitleg naar voren gebracht. Ik stel dus voor dat we dat voorstel van resolutie dan toch nog eens behandelen in de commissie, en bekijken of dat alsnog goedgekeurd kan raken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Muyters, het is natuurlijk niet aan mij om de agenda van de commissie te maken. Het is mijn taak om te antwoorden op vragen die worden gesteld, en ik probeer dat altijd te doen met zo veel mogelijk interesse voor de vraag die wordt gesteld. Bedankt voor jullie aanvullende opmerkingen. Ik heb begrepen dat er nog een voorstel van resolutie op komst is. Ik zal daar dan ook wel kennis van nemen.

Collega Bothuyne, het dossier van de beroepskwalificatie moet nog aan de regering worden voorgelegd. Vervolgens zullen we dan met VDAB en de sector bekijken hoe dat instrument ook kan worden gebruikt om de kwaliteit te versterken. Een mogelijkheid zou het maken van de link tussen die cheques en het volgen van een opleiding in lijn met de beroepskwalificatie kunnen zijn. Dat lijkt me een logische piste die kan worden gevolgd.

Dan was er de vraag of VDAB wel een zicht heeft op de cijfers. Vooraleer een onderaannemer aan de slag kan, moet de gemandateerde organisatie een door beide partijen ondertekende onderaannemingsverklaring aan VDAB bezorgen.

De uitbreiding van de doelgroep van de cheques is uitgebreid besproken met de sociale partners. We zijn nu naar een akkoord aan het gaan. Er is een heel goed informeel VESOC-overleg (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) geweest. Echter, wat uw specifieke vraag betreft, dat ligt wat moeilijk, omdat ook de sociale partners het erover eens zijn om die doelgroep nu niet uit te breiden. Wel moet ik eerlijk bekennen dat ik daar niet ongevoelig voor ben als het gaat over mensen met minder dan een jaar werkervaring die ook kortgeschoold zijn. Als je kortgeschoold bent en je vindt een job, dan is, zeker in postcoronatijden, de kans immers reëel dat je heel snel met loopbaanvragen zult worden geconfronteerd. Ik zal dus zeker bekijken op welke manier we die groep het best ondersteunen, ofwel via de loopbaancheques ofwel via een ander instrument. Uw bezorgdheid op dat punt is zeker terecht.

Collega Ongena, ik heb gehoord dat u blij was met mijn antwoord. Dat doet me deugd. Collega Bothuyne, wat die communicatiecampagne betreft, ik snapte dat eerste deeltje niet zo goed. Als we een communicatiecampagne doen, dan is die uiteraard terug te vinden bij VDAB zelf. Ik vind dat dus wat vreemd, maar misschien heb ik uw opmerking ter zake niet helemaal goed begrepen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De communicatiecampagne van VDAB zal ongetwijfeld bij VDAB terug te vinden zijn. Alleen vind je, als je naar de frontpagina van VDAB gaat, geen enkele verwijzing naar loopbaanbegeleiding. Misschien kan dat veranderen. Voor een instrument dat als zo belangrijk wordt beschouwd, lijkt me dat niet onlogisch.

Minister Hilde Crevits: Ja, sowieso.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Muyters, ik had helemaal niet de bedoeling om uw voorstel van resolutie te recupereren. Integendeel, ik dacht eigenlijk dat die goedgekeurd was. De commissiesecretaris wees me er daarnet op dat dat voorstel het eerste slachtoffer was van de coronacrisis, omdat het midden maart op de agenda stond. De secretaris wees me erop dat er vanuit de N-VA-fractie deze zomer nog een signaal was om even te wachten met dat voorstel van resolutie, maar geen probleem, we agenderen zoiets op voorstel van de eerste initiatiefnemer van om het even welk initiatief, en in dezen bent u dat. Als u dus aangeeft dat u dat graag geagendeerd ziet, dan doen we dat voor een van de eerstvolgende commissievergaderingen. Ik zie dat u daar non-verbaal mee instemt. Zeker wat die uitbreiding van de niet-werkende werkzoekenden betreft, sluit ik me aan bij de nuance die in de ontwerpresolutie zat.

Wat de uitbreiding naar jongeren betreft, denk ik dat de realiteit van de coronacrisis nu wel van die aard is dat we misschien onze positie moeten herzien. Zeker de kort- en middengediplomeerden dreigen onder druk te staan. Ze komen in een zeer onzekere situatie op de arbeidsmarkt terecht. Ik ben er dus voorstander van om eens te bekijken wat er eventueel in het kader van de crisis minstens voor een beperkte periode kan gebeuren.

Tot slot ben ik ook blij dat er aan kwaliteit zal worden gewerkt met een beroepskwalificatieprofiel. Dat artikel in Knack van een paar weken geleden was de aanleiding voor mijn vraag om uitleg hier. U moet dat echt eens lezen. Dat zijn schrijnende situaties. Onderaannemers hebben het gevoel te worden misbruikt in een systeem waarin de Vlaamse overheid fors investeert. Dat kan niet de bedoeling zijn. Ik ben dus blij dat er op dat vlak actie wordt ondernomen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik denk dat de discussie hier aantoont dat het een goede zaak zou zijn dat het voorstel van resolutie van collega Muyters nu snel naar de commissie komt, dat we daar nog eens een grondig debat over kunnen hebben. Loopbaanbegeleiding was voor corona al belangrijk, en ik denk dat dit na corona alleen maar belangrijker zal worden. Collega Bothuyne, ik sluit me dus heel graag aan bij uw vragen en die van collega Muyters om snel met dat voorstel van resolutie naar hier te komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bevindingen van de studie 'The economic impact of immigration in Belgium' van de Nationale Bank van België – 593 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de Nationale Bank van België (NBB) kreeg de opdracht een studie uit te voeren naar de economische impact van immigratie in ons land, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen immigranten van de eerste en van de tweede generatie en tussen immigranten die wel en niet afkomstig zijn uit de Europese Unie. De cijfers waarop men zich baseerde, dateren van de periode 2009-2016. Een belangrijke conclusie voor velen is dat er geen negatief effect van migratie is op tewerkstelling, loon of welvaart van autochtonen. Integendeel, in haar geheel draagt migratie bij tot de economie. Op vijf jaar tijd doet het bruto binnenlands product het 3,5 procent beter dankzij de toestroom van

migranten. Nieuwkomers van binnen de EU tekenen voor 2 procentpunten, wie van buiten Europa komt voor 1,5 procentpunten. De analyse wijst erop dat de nettobijdrage van eerstegeneratie-immigranten aan de overheidsfinanciën lager is dan het gemiddelde, terwijl de nettobijdrage van de tweede generatie hoger is dan het gemiddelde en hoger dan de nettobijdrage van autochtonen.

België heeft een van de laagste werkgelegenheidsgraden voor eerstegeneratie-immigranten in de EU, na Griekenland en Frankrijk. Dat is een oud zeer. In 2019 was 61 procent van hen tewerkgesteld, wat bijna 12 procentpunten lager is dan voor wie in België is geboren. De analyse voor de tweede generatie wijst op een verbetering van de arbeidsmarktintegratie in vergelijking met die eerstegeneratie-immigranten.

Desondanks blijft de kloof groot, met een achterstand in werkgelegenheidskansen van maar liefst 10 procentpunten en een achterstand in arbeidsmarktparticipatiekansen van 5 procentpunten in vergelijking met autochtonen. Uit onze ramingen blijkt dat personen die migreren via de kanalen van gezinshereniging of internationale bescherming 30 procentpunten minder vaak werk hebben dan arbeidsmigranten en 34 procentpunten minder vaak toetreden tot de arbeidsmarkt. Uit de resultaten blijkt opnieuw dat scholing een voorname verklarende factor is voor de verschillen in werkgelegenheid en arbeidsmarktparticipatie tussen eerstegeneratie-immigranten en autochtonen, maar het is niet de enige factor. Activeringsbeleid om mensen aan het werk te krijgen en de algemene ondersteuning voor een vlottere toegang tot de arbeidsmarkt hebben de neiging de verschillen in werkgelegenheid en participatie tussen immigranten en autochtonen te versterken. Dergelijke beleidsmaatregelen bereiken immigranten immers zelden, tenzij ze specifiek op die groep zijn gericht, terwijl ze efficiënt zijn voor autochtonen, die er bijgevolg ook voordeel uit halen. Om de arbeidsmarktsituatie van immigranten aanzienlijk te verbeteren zijn gerichte beleidsmaatregelen vaak veel efficiënter. Taal is daarbij essentieel: wie de streektaal spreekt, Frans of Nederlands in ons land, heeft 19 procent meer kans op tewerkstelling.

De toegang tot scholing wordt aanzienlijk en positief geassocieerd met de arbeidsmarktintegratie van immigranten in vergelijking met autochtonen, en dit resultaat geldt voor alle soorten immigranten. Ook de ontwikkeling van specifiek op migranten gericht opleidingsbeleid is gunstig. Beleidsmaatregelen die migranten moeten aanmoedigen om voor langere tijd in het land te blijven, verkleinen vaak de verschillen in werkgelegenheid en arbeidsmarktparticipatie ten opzichte van autochtonen. Migratie is dus beter duurzaam om succesvol te zijn. Tot slot zijn anti-discriminatiemaatregelen efficiënt om het verschil in arbeidsmarktintegratie tussen migranten en autochtonen te reduceren wanneer we alle eerstegeneratie-immigranten in aanmerking nemen.

Minister, er zijn dus heel wat raakvlakken met het Vlaamse beleid. Vandaar ook een aantal vragen. Hoe kijkt u naar de bevindingen van de studie van de Nationale Bank? Op welke manier kunt u daar in uw beleid aan tegemoetkomen?

Scholing en taalondersteuning zijn dé maatregelen om migranten te activeren op de arbeidsmarkt, doch er zijn verschillen tussen die eerstegeneratie-immigranten en de tweedegeneratie-immigranten. Hoe zult u die beide groepen benaderen en activeren of heractiveren? Het is op dit moment mogelijk de taal te leren via instrumenten zoals NT2 (Nederlands als tweede taal), individuele beroepsopleiding met taalcoaching (IBO-T) en dergelijke meer. Er is een duidelijke nood om eerst die taal te leren en zich dan te richten op de arbeidsmarkt, of om dit simultaan, geïntegreerd te doen. Dat vraagt veel van de werkgever en de werknemer. We weten echter dat een op de vijf werkzoekenden in Vlaanderen het Nederlands niet of nauwelijks machtig is. Hoe kunnen we dat taalbeleid versterken en tot een sluitende aanpak komen voor anderstaligen, zowel voor het aanvangen van een job

als tijdens de job? Hoe kunt u ook de werkgevers daar nog meer dan vandaag bij betrekken?

Scholing is nog zo'n onderdeel. Voornamelijk voor de tweedegeneratie-immigranten is dat bijzonder belangrijk. Op welke manier kunnen we die generatie betere opleidingsmogelijkheden bieden, met arbeidsperspectief? Hoe betreft u de werkgevers daarbij?

Het is duidelijk dat economische arbeidsmigratie positieve gevolgen heeft voor de arbeidsmarkt en voor de migrant zelf. Op welke manier en via welke ingrepen kunnen we de economische migratie beter organiseren en aanmoedigen?

Via welke ingrepen zal VDAB zich nog meer richten op de groep van migranten, zodat zij actief of actiever kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt?

Antidiscriminatiebeleid werkt ook, zo blijkt uit de studie. Deze regering heeft daaromtrent heel duidelijke ambities. Welke stappen heeft men tot nu gezet, en wat wordt er op dat vlak nog gepland?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de interessante vragen. Het is ook een interessante studie. Er is één element dat eigenlijk niet echt wordt belicht in het rapport van de Nationale Bank en dat ik ook even wil meegeven, namelijk de migratiegrond. Er is migratie om humanitaire redenen, bijvoorbeeld omdat iemand internationaal beschermd is, maar er is ook economische migratie, met migranten die hier zijn om economische redenen, dus om te werken. Het is dan ook vrij logisch dat hun aanwezigheid een positieve impact heeft op onze economie. Daar kom ik straks nog op terug.

Hoe kijk ik naar de bevindingen? Zoals u terecht aanhaalt, is migratie op zich een positief element voor onze economie. Wat de maatregelen betreft, gaf u eigenlijk zelf al een beetje het antwoord. Het rapport leert ons dat 41 procent van de migranten binnenkomt door gezinshereniging en 21 procent via internationale bescherming. Net bij die categorieën moeten we heel sterk inzetten op integratie, zodat die mensen met een per definitie humanitaire migratiegrond ook een economische bijdrage kunnen leveren. We zien dat 27 procent met het oog op werk naar België migreert. Daarbij moeten we een onderscheid maken tussen Europese en niet-Europese migranten, omdat niet-Europese migranten een single permit nodig hebben om überhaupt naar hier te mogen komen. U weet dat wij ook inzetten op een aantrekkingsbeleid voor hoogopgeleid toptalent en talent dat essentieel is om de tekorten op onze arbeidsmarkt te helpen opvangen.

Scholing en de kennis van het Nederlands zijn voor mij hét fundament van een solide loopbaan. Een achterstand op de arbeidsmarkt wordt gevoed door een taalachterstand en een achterstand in de onderwijsloopbaan. We zien echter dat tweedegeneratiemigrantenv sterker vertegenwoordigd zijn bij vroege en vroegtijdige schoolverlaters, en ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. We hebben het daar in deze commissie eigenlijk ook al vrij uitgebreid over gehad, naar aanleiding van een vraag die de heer Annouri op 6 februari 2020 stelde. Uiteraard zal ik dat nu niet herhalen.

Scholing en kennis van het Nederlands zijn van belang. Ik kom op beide nog terug. Ze zijn eigenlijk onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er is geen solide loopbaan mogelijk zonder een goede kennis van het Nederlands en zonder te beschikken over de juiste, technische, competenties. We zien bijvoorbeeld dat net op de IBO-trajecten, die het meest kans bieden op zo'n solide loopbaan, vandaag te weinig mensen met een migratieachtergrond instappen. En dat is spijtig. Dat is te wijten

aan een grote afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld net omdat ze de taal niet kennen. Daar zouden IBO's met taalcoaching soelaas kunnen bieden.

Scholing is, ongeacht een eventuele migratieachtergrond, een zeer belangrijk aandachtspunt. Specifiek wat betreft de jongeren zet VDAB sterk in op de samenwerking met onderwijs. Schoolverlaters worden zo snel mogelijk vertrouwd gemaakt met het aanbod van VDAB, zodat de overgang van de schoolbanken naar de arbeidsmarkt vlot kan verlopen. VDAB heeft ook de jeugdgarantieregeling, een specifieke dienstverlening voor jongeren. En zoals al op 6 februari besproken, naar aanleiding van een vraag van collega Annouri, wil VDAB werkgevers ook stimuleren om inclusief te denken en te ondernemen vanuit een innovatiegedachte.

We hebben ook een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) 'inclusief ondernemen' van 13 miljoen euro, waarbij werkgevers ondersteund worden om hun ondernemingen meer inclusief te maken. VDAB voorziet ook in ondersteuning van werkgevers om om te gaan met diversiteit op de werkvloer. Er zijn een pak initiatieven die ook deel uitmaken van het talenplan dat ik al enige tijd heb aangekondigd.

Dat brengt mij bij het punt van de kennis van het Nederlands. Het belang daarvan is bij de bespreking van de beleidsbrief ook zeer uitvoerig besproken. Er moet een correcte taalinschatting zijn en een aanklappende opvolging, zodat mensen die een traject Nederlands gevolgd hebben, hun kennis niet opnieuw verliezen zodra ze aan de slag zijn. Daarom zijn die geïntegreerde trajecten voor mij heel belangrijk, waarbij je op de werkvloer gaat werken en tegelijk de taal aanleert, en niet meer het ene op het andere laat volgen.

Voor mijn economisch migratiebeleid baseer ik mij op exclusiviteit. Dat klinkt niet alleen 'fancy', dat is het ook. Ik vind het belangrijk dat we ons focussen op het aantrekken van hoogopgeleid buitenlands toptalent en talent dat knelpuntberoepen kan invullen. We slagen daar ook in, collega's. Dat wordt te weinig gezegd, maar meer dan 90 procent van de economische migranten is hoogopgeleid. Dat is een zeer indrukwekkend cijfer. Er komen ook economische migranten naar Vlaanderen om knelpuntberoepen in te vullen. Een heel klein aandeel daarvan is kortgeschoold. Zij worden enkel toegelaten als uit grondig onderzoek van VDAB blijkt dat er geen Vlaamse mensen te vinden zijn.

Voor het buitenlandse toptalent vind ik het wel van belang dat we ze aan Vlaanderen kunnen binden. Bij de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) heb ik al gezegd dat ik de doorlooptijden van acht weken naar twee weken heb kunnen terugdringen. Dat is heel goed. In Leuven is er ook het International House, waar economische migranten terecht kunnen met allerlei vragen. Internationale toptalenten zijn klanten die we in de watjes moeten leggen.

Naast het inzetten op taalverwerving en scholing, werden het voorbije jaar een aantal initiatieven opgestart om anderstaligen met een migratieachtergrond te begeleiden naar een job, zoals mentoring naar werk, loopbaanoriëntatie en job-hunting voor hoogopgeleide anderstaligen. Ik verwijs ook naar het vernieuwde inburgeringsbeleid, waar ik samen met collega's Somers en Weyts aan werk. Een belangrijke vernieuwing is dat inburgeraars zich bij de start van het inburgeringstraject verplicht moeten inschrijven als werkzoekende bij VDAB. Daardoor zal VDAB, in tegenstelling tot vandaag, weten wie inburgeraar is en hen bijgevolg sneller kunnen toeleiden naar de arbeidsmarkt.

Over antidiscriminatie hebben we het vorige week ook uitgebreid gehad. Ik heb aan de drie arbeidsmarktexperten, Stijn Baert, Miet Lamberts en Pieter-Paul Verhaeghe, de opdracht gegeven om een monitoringinstrument vorm te geven. Dat wordt nu met alle sectoren besproken. Het is de bedoeling om dat instrument te integreren in onze sectorconvenanten.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord, minister. Het was ook een uitgebreide vraag, geef ik toe. Het is ook een bijzonder belangrijke problematiek. Werkzoekenden die de taal niet machtig zijn, van wie een heel deel al vele jaren ingeschreven zijn bij VDAB, maar geen of weinig vooruitgang boeken inzake taalbeheersing, laat staan in de participatie op de arbeidsmarkt, dat is een grote uitdaging.

Eigenlijk stelt de studie van de Nationale Bank een belangrijk uitgangspunt van VDAB enigszins in vraag. VDAB is onlangs overgeschakeld van een doelgroep-gerichte benadering naar een algemene benadering, waarbij mensen worden ingeschat op basis van afstand tot de arbeidsmarkt. En daar wordt dan een dienstverlening tegenover gezet. Op zich valt er heel veel te zeggen voor die redenering, alleen stelt de Nationale Bank in zijn studie heel uitdrukkelijk dat die doelgroep-gerichte benadering, specifiek inspelend op de kenmerken van een bepaalde groep inzake scholing en taalbeheersing en dergelijke meer, net een essentiële succesfactor is om het verschil te maken in het beleid. Dus misschien moet VDAB op dat vlak een klein beetje de uitgangspunten gaan herzien.

Voor al de aantallen mensen die in de dienstverlening van VDAB worden inbegrepen, moeten naar omhoog. Als één op de vijf van de werkzoekenden de taal niet of nauwelijks machtig is, en je kijkt naar het aantal werkzoekenden dat effectief bijvoorbeeld een IBO met taalcoaching volgt, is dat nog altijd net iets te weinig om te zeggen dat we daar het verschil in maken. Dus misschien moeten we die instrumenten doorlichten, bijvoorbeeld op hun aantrekkelijkheid voor werkgevers, om daarmee aan de slag te gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Er is inderdaad heel wat te zeggen over de studie van de Nationale Bank. Die is ook aan bod gekomen in de commissie Algemeen Beleid en de commissie Binnenlands Bestuur. Maar zeker hier is het ook op zijn plaats om er eens dieper op in te gaan.

Ik heb, net zoals de minister, wel wat bedenkingen bij de methodologie, en ook inhoudelijke bedenkingen. Er zijn namelijk heel wat categorieën niet meegenomen in de studie. Zo hebben we het bijvoorbeeld niet over de kostprijs van een inburgeringstraject, de kostprijs van integratie en de kostprijs van het onderwijs van die nieuwkomers. Het zou natuurlijk wel interessant zijn, als we het kostenplaatje van migratie willen kennen, dat dat er ook wel degelijk in wordt opgenomen. Ik hoorde de minister zeggen dat het eigenlijk maar normaal is dat economische migratie, de mensen die hier komen om te werken en die daar ook de toestemming voor gekregen hebben, ook wel oplevert. Het zou al te gek zijn, als dat niet zo was.

Ik had in die studie ook graag de kostprijs gezien van illegale migratie en ongecontroleerde migratie, en zeker de kostprijs van transmigratie, omdat dat natuurlijk ook wel een kost betekent voor onze economie en onze firma's. Ik vraag me af of de minister er zicht op heeft wat dat nu aan onze bedrijven kost, zeker ook aan onze Zeebrugse bedrijven in de haven. Want als je alles optelt, de extra beveiliging, bewaking en dergelijke meer, maar ook de boetes die ze krijgen als er mensen in geklommen zijn, denk ik dat dat toch wel oploopt. Het zou interessant zijn om een objectivering te maken van de hele problematiek.

Wat we ook met minister Somers besproken hebben en wat ik wel een goed uitgangspunt vind, is om in te zetten op robuuste projecten, over de beleidsdomeinen heen, projecten die wel degelijk werkelijk het verschil maken. Een mooi voorbeeld daarvan zijn de zomerscholen. Het is belangrijk dat jongeren daar de kans krijgen om onze taal volledig onder de knie te krijgen. Taalverwerving,

scholing en toeleiding zijn zeer belangrijk. Het vernieuwde inburgeringsbeleid is dat ook.

Minister, ziet u binnen de studie nog punten waar u niet aan gedacht had en waar extra op moet worden ingezet? Of zegt u dat u in het regeerakkoord toch heel wat punten ziet staan waaraan tegemoet wordt gekomen? Of ziet u punten die u nog niet had opgemerkt en waar nu volledig op moet worden ingezet?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De studie van de Nationale Bank is intussen goed bekend. Ze bevestigt voor een deel wat we allemaal wel al aanvoelden. Migratie kan een voordeel zijn voor onze samenleving. Voor de krappe arbeidsmarkt die we in Vlaanderen kennen, zal migratie een van de antwoorden moeten zijn – maar dan wel een slimme en doeltreffende migratie, voor alle duidelijkheid. Maar we weten ook dat er groepen zijn die extra kwetsbaar zijn en die het extra moeilijk hebben om op onze arbeidsmarkt te raken. De studie bevestigt dat ook. Dat zijn vooral de echte nieuwkomers, mensen die via de asielprocedure of via gezinshereniging naar ons land komen. Die hebben het dus duidelijk heel moeilijk om op de arbeidsmarkt te raken. We moeten hen daar ook echt bij helpen.

Het is daarom goed dat het nieuwe inburgeringsbeleid ook veel meer de focus legt op werk. De minister heeft dat ook aangehaald. De taal leren is belangrijk, onze waarden en normen zijn belangrijk, maar ervoor zorgen dat die mensen heel snel ook werkervaring opdoen, is zeker zo belangrijk. Het is dus goed dat dat in het regeerakkoord is opgenomen. We hebben dus eigenlijk al die les getrokken voordat de studie van de Nationale Bank bekend was, namelijk dat we nog veel meer moeten inzetten om die mensen naar de arbeidsmarkt te krijgen.

Ik geloof dan ook heel sterk in die geïntegreerde trajecten. Ik heb er in het verleden in deze commissie, maar ook in de commissie Binnenlands Bestuur, altijd al op gewezen dat we moeten stoppen met dat hokjesdenken: ze eerst Nederlands leren, dan onze waarden en normen, en dan eens kijken of we ze aan het werk krijgen. We moeten dat zoveel mogelijk integreren. Dat is natuurlijk een samenwerking tussen u, minister, en anderen, onder andere minister Somers. Hoe zit het met de uitrol van die geïntegreerde trajecten? Hebt u er al wat meer zicht op wanneer dat in gang zal worden gezet?

Als we die mensen aanmoedigen, en eigenlijk verplichten, om aan de slag te gaan en te integreren, moeten we hun nadien natuurlijk ook de kans geven om op de arbeidsmarkt te raken. Daarom steun ik u ook helemaal, minister, in uw ambitie om racisme en discriminatie, die er ook zijn op onze arbeidsmarkt, aan te pakken. Ik kijk samen met u uit naar de initiatieven die genomen worden door de professoren en die u mee in de sectorconvenanten gaat stoppen. Als we het hebben over rechten en plichten, en daar hebben we het altijd over, dan moeten we dat in al zijn vormen meenemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega's, voor alle aanvullingen. Collega De Vreese, het klopt dat een aantal zaken niet meegenomen zijn in de studie. Ik heb bij de aanvang al een aantal elementen vermeld. Wat u meegeeft, klopt natuurlijk ook. Dat de kost van illegale migratie niet is meegenomen, is absoluut een feit. Maar de studie focust nu natuurlijk wel net op de mogelijke potenties. Men heeft geen onderscheid gemaakt in de migratiegronden, namelijk de reden waarom men naar hier komt. Economische migranten zijn mensen die net om economische redenen naar hier komen. Het is logisch dat daar een grote bonus op zit. Maar ik vind ook dat we daar fors in moeten blijven investeren, als de open Vlaamse regio die wij zijn.

De diverse collega's hebben gewezen op de nood om tot geïntegreerde trajecten te komen. Dat moet voor mij het uitgangspunt worden in de toekomst, waarbij je heel goed de combinatie gaat maken van een technische en een talenopleiding. Dat is functioneel ook interessant. Je leert een taal, maar je leert ook onmiddellijk waarom je die taal leert, namelijk om je functie of job te kunnen uitoefenen. Ik vind dat een logica, die natuurlijk de oude logica doorbreekt dat het eerst de taal is en dan het werk. Voor mij is het echt van belang dat we daar heel fors op inzetten. Maar we moeten ook werkgevers overtuigen dat dat belangrijk is en dat er mogelijkheden zijn om het op deze wijze te doen.

Collega De Vreese, het klopt dat mensen inburgeren en opleiden geld kost. Het zou ook logisch zijn dat dat in de studie opgenomen is. Maar het is natuurlijk wel een feit dat als je inburgert en opleidt, dat dubbel en dik oplevert. Dat is zoals bij onderwijs. Als we fors investeren in onderwijs bij onze kinderen, levert dat ook heel veel winst op in de toekomst. De toekomstrendementen staan meer dan in verhouding tot die kost.

Ik heb ook nog wel wat opmerkingen te maken over de methodologie van het onderzoek, maar het is natuurlijk geen onderzoek dat door mij besteld is, collega's. Het is een onderzoek dat door de Nationale Bank is gebeurd.

Wat de economische migratie betreft: dat is het meest gecontroleerde aspect van de Vlaamse inspectie. Bij zwartwerk of illegale verblijven gaan wij echt heel streng sanctioneren, in samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken. En dat moet zo blijven natuurlijk, om die economische migratie een relevante voedingsbodem te geven.

Hadden we dit onderzoek zelf besteld, dan zouden we misschien een aantal extra hefbomen meegenomen hebben, collega's, maar dat wil niet zeggen dat je met deze studie niet vooruit kunt en dat het niet van belang is om daar ook een aantal interessante zaken uit te halen.

Dan om ik tot de beschouwingen van collega's De Vreese en Ongena. Eigenlijk zou je kunnen stellen dat het regeerakkoord voorloopt op de studie. We hebben namelijk niet gewacht op de studie om een aantal elementen op te nemen in ons regeerakkoord, zoals de geïntegreerde trajecten, die standaard moeten worden. Ik weet wel dat dat niet voor iedereen zal lukken. Collega Somers bereidt het decreet inburgering voor, met daarin het luik inzake de directe inschrijving van inburgeraars bij VDAB. Ik vermoed dat dit begin volgend jaar voor de eerste keer aan de regering zal worden voorgelegd. We mogen daar ook geen tijd mee verliezen. Voor de regering is dat een heel belangrijk decreet, dat goed doorwrocht aan het parlement moet worden voorgelegd.

Collega Bothuyne, het is niet omdat we bij VDAB niet meer werken met doelgroepen, dat we niet op maat werken. Zeker voor mensen met een migratieachtergrond met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, wordt gezocht naar een zeer maatgericht aanbod. Zoals ik al zei – en dat was ook de teneur van uw tussenkomst –, moeten die geïntegreerde trajecten een uitgangspunt zijn, geen uitzonderlijke mogelijkheid maar een startpositie. Enkel als het niet kan, moeten we het op een andere manier aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de SERV over het statuut van au pairs – 661 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal het kort houden. De problematiek van au pairs is belangrijk. Vorige legislatuur hebben we daar een aantal schriftelijke vragen over gesteld. Het was overigens Jan Hofkens die daarmee gestart is, ik heb dat dan van hem overgenomen. We stelden namelijk gigantisch veel misbruiken vast bij au pairs, zoals het niet correct uitbetalen van het loon en het laten uitvoeren van taken die niet voor hen bestemd zijn. Dat was een lang traject, dat uitmondde in een aantal moties in de plenaire vergadering. Daarin vroegen we aan het Rekenhof, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de strategische adviesraad (SAR) om een voorstel te doen. Dat advies werd heel goed uitgewerkt, vooral door het Rekenhof en de SERV, minder door de SAR. De SERV heeft een heel werkbaar voorstel op tafel gelegd, waarmee die misbruiken tegengegaan kunnen worden. Dat was op het einde van de legislatuur.

Minister, u hebt onlangs aangegeven dat u een informatiecampagne wilt opzetten voor au pairs om hen wat weerbaarder te maken. Mijn vraag is: kunnen we het voorstel van de SERV niet meteen omzetten in beleid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, u stelt terecht dat bij een derde van de gecontroleerde dossiers een inbreuk wordt vastgesteld door de Vlaamse Sociale Inspectie. De afgelopen 5 jaar ging het over 364 inbreuken. Er werden 63 dossiers overgemaakt aan justitie en er werden 102 waarschuwingen gegeven. Dat heeft voor mij echt duidelijk gemaakt dat een aanklappende aanpak nodig is. Daarom hebben we, samen met de inspectie, een brochure opgesteld, met als doelstelling de au pair in kennis te stellen van zijn of haar rechten en plichten. Hiermee ondernemen we een actie naar de au pair zélf, niet om de au pair te culpabiliseren, maar wel vanuit de vaststelling dat au pairs vaak zelf niet op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Een au pair is geen inwonende dienstbode, noch een fulltime babysit.

De brochure zet in op preventie en wil wijzen op de rechten van de au pair. Het grootste risico voor de au pair is dat het luik 'werk' de overhand krijgt en de wettelijke grenzen van vier uur werk per dag en twintig uur werk per week overschreden worden. Daar worden vaak inbreuken op vastgesteld.

Uiteraard is die brochure geen eindpunt. We nemen nog andere initiatieven, zoals het invullen van het sociaal-culturele aspect en het volgen van verplichte taallessen.

We zitten in dit dossier met een complexe bevoegdheidsverdeling. Er is niet alleen het werkaspect, maar ook het culturele aspect. Op zich is de regelgeving rond au pairs een federale bevoegdheid. Na de laatste staatshervorming is het niet duidelijk of au pairs economische migranten zijn dan wel jongeren die om culturele redenen naar Vlaanderen komen. Dat maakt dat mijn bevoegdheid voor die groep van 'economische migranten' beperkter is. Maar ik voel wel iets, collega Ronse, voor de piste om erkende bureaus, bijvoorbeeld uitzendkantoren, te laten instaan voor de koppeling van een au pair aan een gastgezin. Daarvoor is evenwel de uitwerking van een arbeidsrechtelijk statuut voor de au pair nodig. Dat is dan weer een

federale bevoegdheid. Ik probeer, in nauw contact met collega Dermagne, over te gaan tot verdere acties in dit dossier. Ik wil hier zeker mee aan de slag gaan en doe wat kan binnen mijn bevoegdheden. We laten dit dossier zeker niet los.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel. Het advies van het Rekenhof over deze problematiek is zeker van topniveau. Daaruit blijkt dat de problematiek inderdaad heel complex is. Enerzijds zijn er de agentschappen, die heel vaak verkeerde informatie verspreiden. Een erkenning van die agentschappen zou al een eerste stap zijn.

Er zijn niet alleen au pairs die uit derde landen komen, maar ook au pairs uit de EU. Zij staan niet op de radar van de inspectie, want zij hoeven zich niet aan te melden en vallen dus volledig buiten die inspectieverslagen. Dat zij onzichtbaar zijn, is eigenlijk een gigantisch probleem. Daarom vond ik het advies van de SERV, waarnaar u verwees, wel waardevol, om de agentschappen voor au pairs om te vormen tot erkende uitzendkantoren voor au pairs. Daarmee krijgen ze een arbeidsrechtelijk statuut maar wel met een socioculturele invulling van de opdracht. Want het is nog altijd niet de bedoeling dat au pairs echt gaan werken, het is de bedoeling dat au pairs Vlaanderen leren kennen en liefhebben. Dat is niet echt het geval als ze geconfronteerd worden met allerlei misbruiken.

We hebben begrepen dat het een vrij ingewikkeld kluwen is. Ik wil suggereren om, nadat u hierover samengezeten hebt met minister Dermagne, ons hierover te informeren in deze commissie. We zijn bereid om mee te denken. We willen u zeker ook nog eens de adviezen van het Rekenhof en de SERV doorsturen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik wil collega Ronse bedanken voor de vraag, de SERV voor het advies en de minister voor het antwoord. Ik denk immers dat we ons zo'n mate van misbruik binnen onze gezinnen in Vlaanderen niet kunnen permitteren. Sommigen vergelijken au pairs met moderne slaven. Ik denk dat het inderdaad hoog tijd is om het advies van de SERV te volgen. Ik lees daarin een drietraps-oplossing: au pairs dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden geven als inwonend huispersoneel, de tewerkstelling laten verlopen via een uitzendbureau en een afdwingbaar cultureel opleidingsprogramma voorstellen.

Ik denk dat het vooral belangrijk is – de minister verwees er al naar – om in overleg met federaal minister Dermagne een arbeidsstatuut voor au pairs te creëren in de vorm van een tijdelijk contract voor inwonend huispersoneel. Ik denk dat FAIRWORK Belgium goed werk geleverd heeft door die schrijnende wantoestanden aan de kaak te stellen. Ik hoop dat er snel een oplossing gevonden kan worden die ook de Europese au pairs, die niet geregistreerd zijn en hier in theorie komen in het kader van een cultureel uitwisselingsproces, die noodzakelijke rechtszekerheid te geven voor het goede werk dat ze leveren bij heel veel gezinnen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, het klopt dat de au pairs uit de EU niet vervat zitten in de inspectieverslagen. Dat zou wel mogelijk zijn door een statuut voor au pairs te voorzien en erkende agentschappen op te richten. Daarom wil ik daarover overleggen met collega Dermagne. Volgende maandag is er een vergadering met onze beide kabinetten, waarbij dit punt op de agenda staat.

Collega's, naast de minder goede zaken die we hier hoorden, wil ik wel stellen dat ik dit systeem van au pairs een heel mooie manier vind om Vlaanderen te leren kennen en aan culturele uitwisseling te doen. Het is slechts een kleine minderheid

die au pairs slecht behandelt. Een systeem staat of valt ook met de reputatie die het heeft. Daarom vind ik het van belang om waar nodig in te grijpen. We maken dus zeker werk van dat statuut.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dat is exact wat ik bedoelde. Die Europese au pairs kunnen gevat worden als er een statuut uitgewerkt wordt. Er zijn niet alleen malafide maar gelukkig ook veel bonafide agentschappen voor au pairs. Ik denk dat het goed zou zijn om die te betrekken bij de uitwerking van dat statuut, want zij hebben veel expertise op dit vlak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het opleiden van tijdelijk werklozen – 666 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuynne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb gisteren – zoals steeds – de plenaire vergadering uiteraard heel nauwgezet gevolgd. Minister, u zei daar dat er enkel actuele vragen worden gesteld over tijdelijk werklozen wanneer de cijfers slecht zijn en niet wanneer de cijfers goed zijn. Ik wilde daarover eigenlijk wel een actuele vraag stellen, maar dat was niet mogelijk omdat deze vraag om uitleg over tijdelijk werklozen al op de agenda stond van deze commissie.

Ondertussen is de vraag om uitleg die ik ingediend had, al een stuk achterhaald. De aanleiding daarvoor was namelijk de brief die u zou sturen naar werkgevers om aan te dringen op extra opleiding voor tijdelijk werklozen. Op dat moment kenden we ook enkel het cijfer van 3000, maar ondertussen hebben we vernomen dat er al 21.000 tijdelijk werklozen een opleiding volgen. Ik wil u en VDAB feliciteren met dat aantal. Ik vind dat heel sterk en heel positief. Ik ben blij dat we toch een aantal lessen getrokken hebben uit die eerste golf en dat we er nu in slagen om meer tijdelijk werklozen een opleiding te laten volgen.

Minister, ik denk dat de vragen die ik ingediend had, ondanks de gewijzigde situatie, nog steeds overeind blijven.

Zullen er naast het contacteren van werkgevers nog andere maatregelen worden genomen om mensen in tijdelijke werkloosheid te bereiken en te versterken?

Naast Help De Helpers zijn er nog andere initiatieven. We doen niet enkel aan opleiding van tijdelijk werklozen, we hebben er ook voor gepleit om hen in te zetten op plaatsen waar er momenteel een tekort is. Hoe zit het met die initiatieven? Is er daarover al cijfermateriaal beschikbaar?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik ben blij dat deze vraag om uitleg vandaag op de agenda staat. Ik wil eerst een positief element meegeven. Mensen die tijdelijk werkloos zijn, zijn onvrijwillig tijdelijk werkloos. Eigenlijk willen ze gewoon blijven werken. Ze kunnen er niet veel aan doen dat ze tijdelijk werkloos zijn. Ik ben het wel met u eens dat dit een ideale periode is om zich bij te scholen.

Ik begin stilaan gelukkig te worden als ik zie dat de cijfers inzake de deelname aan opleidingen op korte tijd sterk in stijgende lijn gaan.

In onze meest recente communicatie hebben we tijdelijk werklozen gevraagd naar hun noden en verwachtingen, om zo het aanbod van VDAB en de partners hier beter op te kunnen enten. Het is de eerste keer dat we zo'n gepersonaliseerd aanbod geven. Ik vind het dan ook heel belangrijk om feedback te krijgen over wat mensen goed en slecht vonden, over zaken waardoor ze zich aangesproken voelden en waardoor niet. Dat bevragen we nu.

In de nabije toekomst moeten we ons ook voorbereiden op het postcoronatijdperk, wanneer mensen hetzij opnieuw aan de slag kunnen gaan, hetzij definitief werkloos worden. Vandaar dat met de sociale partners in het kader van het relanceplan is gewerkt aan extra capaciteit bij VDAB in functie van de opleiding en begeleiding van een mogelijk groeiend aantal mensen dat werk zoekt.

Ik doe binnen mijn bevoegdheden het maximale om tijdelijk werklozen te verleiden om hun loopbaan in handen te nemen. We hebben het ook al gehad over de loopbaancoach en de begeleidingsmogelijkheden die er zijn, want voor veel tijdelijk werklozen is het een zeer onzekere periode.

Help De Helpers is geen platform van VDAB. Dit platform gaat uit van het agentschap Zorg en Gezondheid. Het doel van Help De Helpers is het bij elkaar brengen van vrijwilligers met de zorgsector tijdens de coronacrisis.

VDAB richtte recent helpindezorg.be op. Werkgevers kunnen via de landingspagina hun tijdelijke vacatures voor niet-medisch gekwalificeerde opdrachtenplaatsen. Vorige week plaatsten werkgevers 443 vacatures voor deze functie op de landingspagina. De landingspagina richt zich ook op tijdelijk werkzoekenden. We zien daar een vervullingspercentage van 75 procent. Dat is niet slecht. En een positief neveneffect is dat VDAB sinds de oprichting van de landingspagina over werken in de zorgsector, 3400 vacatures ontvangen heeft voor medisch gekwalificeerde jobs. Ook hier is er een hoog vervullingspercentage: 76 procent.

Door de heel gerichte acties van VDAB leren heel wat werkgevers en sectoren het aanbod van VDAB beter kennen. Dat is niet alleen goed voor de tijdelijk werklozen maar ook voor de 190.000 niet-werkende werkzoekenden die Vlaanderen heeft.

Ik ben positief over de aanpak van VDAB in de coronacrisis, waardoor nieuwe paden worden verkend die vroeger minder evident leken te zijn.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog een bijkomende vraag. Die vervullingspercentages zijn eigenlijk goed, 75 procent of meer, dat is grote onderscheiding. Gaat het dan over mensen in tijdelijke werkloosheid die deze invullen of gaat het over mensen die een ander statuut genieten, zoals de klassieke werkloosheid of langdurige ziekte?

Ik ben het met u eens dat VDAB die paden succesvol heeft verkend. Die cijfers beginnen de goede richting uit te gaan: 21.000 opleidingen, dat is echt goed. Toch vind ik dat er nog altijd een constructiefout zit in het hele systeem van tijdelijke werkloosheid, de Vlaamse uitzonderlijke inspanningen buiten beschouwing gelaten. Ik heb ook een aantal aanzetten op papier gezet die ik vanmiddag in een conceptnota zal voorstellen. Daarbij kijken we ook voor een stukje naar het Nederlandse systeem. We kopiëren het niet volledig, maar halen er de goede zaken uit. Ik zal u die conceptnota ook bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ik heb ook nog een vraagje over de cijfers waar de heer Ronse het over heeft. Hebt u cijfers over het aantal tewerkstellingen van die tijdelijk werklozen in privé-initiatieven en in overheidsinitiatieven? Ik heb hier al gehoord dat bijvoorbeeld voor het woonzorgcentrum dat in handen is van de stad, het niet zo evident is om personeel aan te werven omdat de personeelsformatie dat niet toelaat, of omdat er nog een lopende werfreserve is. Dit zou dus vooral gericht zijn op de privécentra. Hebt u daar meer informatie over?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, er zijn 190.000 werkzoekenden. We focussen dus niet alleen op mensen die tijdelijk werkloos zijn maar ook op mensen die gewoon een job aan het zoeken zijn. Het gaat dus over iedereen.

Ik heb uw conceptnota al gelezen. Ik vind het goed dat er wordt nagedacht over een positief federaal normatief kader, maar ik vind dat het systeem van de loonsubsidie in Nederland niet te veel mag worden geromantiseerd om meerdere redenen. Ik heb daar al over gesproken met de evenementensector. Aangezien men in Nederland geen tijdelijke werkloosheid heeft, is men verplicht om alle werknemers in dienst te houden en krijgt men dan een loonsubsidie. In Nederland is een ontslagronde voorafgegaan aan het moment van de aanvraag van de loonsubsidie. Bij ons zijn mensen beter beschermd omdat ze in tijdelijke werkloosheid zitten.

Wij zijn nu zelf intra-Vlaams aan het onderzoeken of dit een interessant systeem kan zijn voor bijvoorbeeld de evenementensector. Ofwel zet men mensen op tijdelijke werkloosheid, ofwel is er een loonsubsidie. Ik ben bereid om daarover na te denken, maar tijdelijke werkloosheid vervangen door een loonsubsidie zou heel lastig zijn voor de bescherming van de mensen. Vergeet ook niet dat die loonsubsidie niet voor 100 procent een subsidie is, dat is een percentage van de loonkost. Alles heeft dus voor- en nadelen, maar ik ben er zeker toe bereid om daar met een open geest naar te kijken.

Mevrouw Malfroot, ik heb daar eigenlijk geen cijfers over en als overheid kan ik dat ook moeilijk doen. Zeker wanneer het gaat over tijdelijke jobs, moet men niet noodzakelijk de werfreserves uitputten, maar dat hangt een beetje af van overheid tot overheid. Ik heb geen Vlaams cijfer over hoe het wel of niet kan. Elk lokaal bestuur moet dat op zijn eigen manier bekijken.

Wat we wel zien, is dat veel tijdelijk werklozen in dat kader aan de slag zijn als vrijwilliger.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben positief verrast en blij met de opening om het systeem mee te onderzoeken. Ik ben het er ook mee eens dat het Nederlandse systeem niet alleenzaligmakend is, maar ik heb ook nooit gezegd dat ik het voor 100 procent zou kopiëren. Het kan ook naast ons bestaande systeem bestaan. Een keuzemogelijkheid zou een goede optie kunnen zijn. Dat is ook een beetje de reden waarom ik die conceptnota heb ingediend, namelijk om het debat te starten en iemand uit Nederland daarover te horen spreken, zowel een bedrijf als iemand van een overheid. Ik wil ook sectoren daarover horen. Ik denk dat er toch een aantal interessante zaken aan zijn.

Wanneer alle faillissementen zullen kunnen worden uitgesproken en de tijdelijke werkloosheid afgelopen zal zijn, zullen we helaas worden geconfronteerd met een heel grote instroom binnen de klassieke werkloosheid. Dat is een moment waarop we ons moeten voorbereiden. Vandaar die voortdurende aandacht voor de tijdelijke

werkloosheid waar ik de nadruk wil leggen op het bereiken van die mensen. Maar we gaan in de goede richting en dus ben ik tevreden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werkomstandigheden van bouwvakkers uit de Europese Unie – 651 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik bevestig noch ontken dat deze vraag me is ingefluisterd door al dan niet een collega van mij die al dan niet zelf in Aalter zou wonen. Niettemin vind ik het een heel interessante en belangrijke vraag.

Minister, begin vorige maand konden we in de krant lezen hoe 84 Portugese bouwvakkers in Aalter in quarantaine moesten. De bouwvakkers woonden samen in het gebouw van de voormalige cinema Capitole in erbarmelijke omstandigheden. De burgemeester van Aalter, u ook niet onbekend, voorzitter, sprak van huisjesmelkerij. Die mensen waren dus eigenlijk een vogel voor de kat voor het coronavirus dat op dit moment nog volop door de samenleving raast.

Niet enkel bleek er sprake te zijn van huisjesmelkerij, die bouwvakkers bleken ook niet over de juiste verblijfsvergunningen te beschikken. Toch werkten ze in het Gentse op meerdere bouwerven. En dat is dus een probleem. Niet alleen lijkt het erop dat deze mensen het slachtoffer zijn van huisjesmelkerij, maar ook dat ze in schimmige carrousels terechtkomen waarbij ze uitgebuit worden in de bouw.

Minister, ik weet dat u het met me eens bent, want ook in uw beleidsnota spreekt u van de volgende doelstelling waar ik het volkomen mee eens ben: "We streven een veerkrachtige onderneming na die een personeelsbeleid vormgeeft vanuit een toekomstgericht verhaal waarbij loopbaanbeleid, skills verwerven, werplekieren, diversiteit, arbeidsorganisatie, innovatieversterking en werkbaarheid van jobs tegelijkertijd centraal staan."

U koppelt daar een hele resem goede voorstellen aan in verband met werkbaar werk, intersectorale afspraken en transitietrajecten. De controles zijn voor een groot stuk een federale materie, maar op Vlaams niveau is er ook nood aan opvolging om ook deze bedrijven te helpen en te duwen richting omslag naar die veerkrachtige ondernemingen die ervoor zorgen dat iedereen die daar werkt, op een menswaardige, legale en kwalitatieve manier wordt tewerkgesteld.

Minister, hoe kunt u garanderen dat dergelijke bedrijven mee die omslag maken? Welke acties uit uw beleidsnota kunnen dat garanderen? Welke stappen zijn ondernomen? Of zijn er bijkomende acties nodig?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er zit iemand uit Aalter naar mij te glimlachen die ik uiteraard niet bij naam zal noemen.

Collega Annouri, het voorbeeld dat u aanhaalt, is echt schrijnend. Ik begrijp uw verontwaardiging en ben zelf ook extreem verontwaardigd bij het horen en lezen van wat er is gebeurd. Dit kan totaal niet door de beugel, maar het is natuurlijk geen reden om de hele sector over dezelfde kam te scheren.

U vraagt naar meer preventie, en terecht, en u citeert daarbij uit mijn beleidsbrief. Ik wil ter zake een aantal elementen meegeven. Via de nieuwe sectorconvenants 2021-2022, waarover ik momenteel volop aan het onderhandelen ben, stimuleer ik sectoren en dus ook de bouwsector om hun bedrijven te ondersteunen richting veerkracht en werkbaarheid. In het nieuwe sectorconvenant, waarover ik momenteel met de bouwsector onderhandel, zal er prominent aandacht zijn voor de door u gemelde problemen. De sector is zich zeker bewust van de sterke aanwezigheid van buitenlandse werkkrachten en van de verantwoordelijkheden die daarmee gepaard gaan. Ik lees in de voorlopige teksten hoopvolle passages. Zodra het convenant afgesloten is, kunnen we daar misschien nog eens op doorgaan. De finale teksten zullen in het voorjaar van 2021 beschikbaar zijn.

Voor het toewerken naar sterkere intersectorale afspraken zijn drie intersectorale adviseurs aan de slag bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), die onder andere werk zullen maken van intersectorale samenwerking. Dit zal de bouwsector ook ten goede komen.

Er is ook het actieplan 'Werkbaar werk' dat nog verder wordt uitgerold. Daarnaast werken we ook aan een VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle hens aan dek' waarbij we die veerkrachtige en inclusieve arbeidsmarkt samen met een twintigtal speerpunten op de agenda zetten. Ik hoop dat dit VESOC-akkoord voor de kerstvakantie nog kan worden gefinaliseerd.

Mijnheer Annouri, ik ben het zeker met u eens dat we hier ook een verantwoordelijkheid in hebben. Er ligt een grote verantwoordelijkheid op het federale niveau, maar preventie is onze bevoegdheid. Ik wil absoluut verder investeren in een Vlaams flankerend beleid, zonder uiteraard alle bedrijven over dezelfde kam te willen scheren, wat u ook niet hebt gedaan.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt gelijk dat er heel wat bedrijven zijn die het goed menen maar er zijn ook een aantal hardnekkige problemen die telkens opnieuw boven komen. Het verhaal uit Aalter van de Portugese bouwvakkers dat we nu hebben gehoord, is niet nieuw. We zien en horen dat jammer genoeg al jaren, maar dan op andere plaatsen. Het blijkt dus om een soort van hardnekkige kwaal te gaan. Het ergste van al is dat die mensen worden uitgebuit. Zij komen naar hier omdat ze economische vooruitgang kunnen boeken, maar komen dan vaak in erbarmelijke toestanden terecht die Vlaanderen onwaardig zijn. Er is geen enkel probleem met buitenlandse arbeiders die hier komen werken of met werknemers binnen de EU die hier in de bouw komen werken, maar dan moeten we er verdorie voor zorgen dat dat op een correcte en menswaardige manier gebeurt.

Ik begrijp uit uw antwoord dat ik iets te vroeg ben, dat u net voor de kerstvakantie met het plan inzake werkbaar werk komt en dat die intersectorale akkoorden er ook aankomen, met veelbelovende passages, zoals u dat noemt. Ik kijk daar dus ten zeerste naar uit.

Mijn bijkomende vraag is of er naar aanleiding van dit specifieke geval ook overleg is geweest met federale collega's over de controle. Vlaams gaat u immers inderdaad het preventieve luik inzake werkbaar werk in die bouwsector verder verstevigen. Federaal heb je dan de controles. Overlegt u daar regelmatig over? Op welke manier worden die twee dingen op elkaar afgestemd om ervoor te zorgen dat dat zo performant mogelijk is, en dat we echt stappen vooruit kunnen zetten? Ik denk immers dat de goede intenties er zijn, maar zoals ik daarnet al aangaf, is dit een heel hardnekkig probleem, en ik denk echt dat het goed zou zijn dat iedereen in de sector en in de buitenwereld ziet dat er echt wel stappen vooruit worden gezet en dat dit soort dingen steeds meer tot het verleden zullen behoren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil eerst en vooral meegeven dat ik het in dezen voor honderd procent eens ben met alles wat collega Annouri heeft gezegd, en dat komt niet zo vaak voor. Ik ben ook heel blij dat hij dit op de agenda heeft gezet. Ik deel ook volledig het sentiment van de minister: dit is in zovele opzichten zo laakbaar, eerst en vooral vanuit menselijk opzicht, want zo ga je niet om met mensen. Ik kan me ook onmogelijk inbeelden wat er in iemands hoofd omgaat die mensen in zulke erbarmelijke omstandigheden huisvest en laat werken. Ik kan me dat niet voorstellen. Dat staat zo haaks op alles wat ondernemerschap is, zo haaks ook op alles wat we hier in Vlaanderen hebben opgebouwd. Daar kan en mag echt geen plaats voor zijn.

Minister, mijn bijkomende vraag is: kunnen we dergelijke bedrijven die zich schuldig maken aan zulke wanpraktijken, bijvoorbeeld als ze eenmaal zijn veroordeeld of dat echt objectief is vastgesteld, ook uitsluiten van Vlaamse steunmechanismen? Dat type bedrijven kan immers misschien voor andere werknemers een doelgroepenkorting ontvangen, kan misschien een beroep doen op de kmoportefeuille, kan misschien van de Vlaamse beschermingspremie genieten. Ik vind dat er geen eurocent aan subsidies mag vloeien naar een bedrijf dat wegens zulke zaken is veroordeeld. Kan men geen blacklist maken, net zoals we dat recent hebben voorgesteld wat de dienstenchequegebruikers betreft, als het gaat over Vlaamse steun voor bedrijven die zich op zo'n schandelijke manier tonen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, ik wil me daar ook eventjes bij aansluiten, niet alleen omdat ik de situatie ter plaatse heb meegemaakt, maar ook omdat ik de vraag van collega Ronse wil ondersteunen. Ik ben het er helemaal mee eens dat we niet een hele sector mogen veroordelen, maar wat is het risico dat de situatie die zich in Aalter heeft voorgedaan, zich ook op andere plaatsen voordoet? Heeft men daar een zicht op en kan daaromtrent echt een beleid worden opgezet? Dit is immers echt schrijnend. Ik kom zelf uit die gemeente. We hebben dat ook zien groeien. Het is eigenlijk heel erg dat dat zo is geëscaleerd. Ik denk dus dat we vooral moeten proberen dat te voorkomen, en dat we er een zicht op moeten krijgen of er nog situaties in Vlaanderen zijn waarbij dat op die manier aan het evolueren is. Gelukkig, dat moet ik wel toegeven, is er heel kordaat opgetreden op het moment dat het probleem is ontploft, maar dat is wel gegroeid, dat is er niet van vandaag op morgen gekomen. Men moet er vooral dus ook voor zorgen dat men preventief kan werken, dat men alle tools die men heeft, gebruikt om zulke schrijnende situaties te voorkomen. Niemand wint hier immers bij, in de eerste plaats de arbeiders niet, maar ook de bedrijfswereld niet.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Er bloeit wat moois. Dat is wel grappig. Collega Annouri wilde geen namen noemen. Vervolgens krijgt hij de volle steun van collega Ronse, en dan noemt collega Schauvliege haar naam en steunt ze collega Ronse. Het is dus echt een bijzondere voormiddag.

Collega Ronse, ik ben het eigenlijk wel eens met uw laatste suggestie. Het is mijn oprechte overtuiging dat mensen die flagrant de bestaande regels met de voeten treden, geen aanspraak mogen kunnen maken op allerhande steunmechanismen. Omdat die bedrijven hebben kunnen doorwerken, zou het me verbazen dat dit bedrijf een beroep zou hebben gedaan op het Vlaamse beschermingsmechanisme. Dat moeten we eens bekijken. Er moet natuurlijk nog altijd sprake zijn van een veroordeling. Als de inbreuk is vastgesteld, volgt er altijd nog een procedure. Naar aanleiding van die zaken zijn wij dus sowieso aan het bekijken wat daar de

overlapmechanismen zijn en tot waar dat al dan niet zou moeten gebeuren. Dat is dus 'work in progress'. We bekijken dat nu zeker.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor de bijkomende antwoorden. Ik wil collega Ronse en uitdrukkelijk ook collega Schauvliege bedanken voor de steun voor mijn vraag. Even serieus, ik vind het wel heel goed dat we het er kamerbreed over eens zijn dat dit compleet onaanvaardbaar is. We moeten dat blijven opvolgen en ervoor zorgen dat dit soort complete uitwassen volledig tot het verleden behoren. Ongetwijfeld zullen we ook dit debat blijven voeren, en ik kijk uit naar de nota's en documenten die er net voor de kerstvakantie en in het voorjaar zullen komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de duizend ontslagen bij Friesland Campina – 684 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Met deze vraag wil ik mijn zorg uitdrukken en vragen wat Vlaanderen kan doen. Minister, de vraag werd al op 18 november ingediend. Op dat moment ging er een schok door onze gemeente Aalter door de aankondiging van Friesland Campina dat het duizend jobs zou schrappen. Campina heeft in België vestigingen in Aalter, Destelbergen, Bornem, Lummen en Genk. Dit bericht kwam er ook via de pers. Niemand was hiervan op de hoogte. U begrijpt dat, als die jobs daadwerkelijk zullen worden geschrapt, dat voor al die afdelingen een zware domper zal zijn.

Minister, was u op de hoogte van die op til zijnde ontslagen in een belangrijk bedrijf in de voedingssector in Vlaanderen? Is er al meer duidelijkheid over waar die ontslagen vallen en welke sociale begeleidende maatregelen er zullen worden genomen? Werd u hierover gecontacteerd?

Wat zijn de mogelijkheden om die ontslagen mensen te begeleiden naar een nieuw werktraject? Wat zal het bedrijf doen, en wat zullen onze Vlaamse instanties doen? Op welke extra opleidingen en ondersteuning kunnen die ontslagen mensen een beroep doen, zeker gezien de moeilijkheden op de arbeidsmarkt door de coronacrisis?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Schauvliege, dank u wel voor de vraag. Simpelweg, ik was niet op de hoogte voor het persbericht. De eerste stap bij een collectief ontslag is het officieel bekendmaken van de intentie om dat te doen via een intentieverklaring collectief ontslag, maar tot op vandaag hebben mijn diensten nog altijd geen intentieverklaring collectief ontslag ontvangen. Er is ook geen duidelijkheid over het aantal geplande ontslagen. Aangezien het over een internationale herstructurering gaat, weten we ook niet hoeveel ontslagen er in ons land zullen vallen en hoe die over de diverse vestigingen zullen worden verdeeld. Het aantal ontslagen staat dus niet vast. De hele procedure van sociaal overleg moet nog kunnen worden opgestart, dus behalve een aankondiging weten we eigenlijk nog niets.

Na de eerste fase zal Friesland Campina voor de getroffen werknemers in Vlaanderen een tewerkstellingscel moeten oprichten. Die wordt voorgezeten door VDAB. De werknemers moeten zich daar dan inschrijven, en dan krijgen ze een outplacementtraject aangeboden. Dat traject moet worden betaald door Friesland Campina. Dat is de gewone procedure, maar die moet eerst wel zijn gestart, en daar zijn we dus nog niet.

Als uit het outplacementtraject een bepaalde opleidingsnood blijkt, dan kunnen de mensen een beroep doen op het opleidingsaanbod van VDAB. Werknemers die aan het einde van de outplacementbegeleiding nog niet opnieuw aan het werk zijn, zullen via de 'warme overdracht' verder worden opgenomen en begeleid binnen de reguliere bemiddeling.

We hebben dus eigenlijk een zeer goed plan, een zeer goede regelgeving ook, voor de begeleiding bij collectieve ontslagen, maar we kunnen op dit ogenblik niet veel doen omdat de procedure nog niet is opgestart.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik begrijp dat ik gewoon te vroeg ben met mijn vraag, en dat er geen mogelijkheid is om nu al proactief te bekijken wat de alternatieven of oplossingen kunnen zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Schauvliege, dat klopt. Er is ooit eens een aankondiging geweest van een collectief ontslag in een ander dossier. Ik weet niet meer welk dossier dat was. Ik denk dat het een dossier in Mechelen was. Ik ben daar vrij proactief in opgetreden en had daar eigenlijk de procedure tegen me. In een eerste fase moet men immers kunnen onderhandelen om het aantal ontslagen zo veel mogelijk te beperken. Als we dus te vroeg optreden, dan maken we het hun eigenlijk te gemakkelijk. Vakbonden moeten echt ook de kans krijgen om te onderhandelen om het aantal ontslagen tot een minimum te beperken. Ieder moet in dezen zijn rol spelen, en ik mag gewoon niet te snel in de arena komen. Dat is geen kwestie van niet willen, maar van respect hebben voor de onderhandelingsmogelijkheden van vakbonden en werkgevers.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dat dossier zullen we natuurlijk heel nauwgezet verder volgen, want voor de regio en ook voor de voedingssector is dat natuurlijk een heel belangrijk bedrijf. We moeten ervoor zorgen dat we maximaal ondersteuning kunnen bieden. Eigenlijk hoop ik van niet, maar dit zal wellicht nog op de agenda komen. Hopelijk kan men uit de brand slepen dat er zo weinig mogelijk ontslagen zijn, maar vooral moeten die mensen worden begeleid indien dit toch nefast zou zijn. De onderhandelingen moeten echter inderdaad hun gang kunnen gaan, en we zullen dit verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ratificatie van IAO-verdrag nr. 190 tegen geweld en pesten op het werk – 809 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik kan vrij kort gaan, want deze vraag is een klein beetje ingehaald door de actualiteit. Collega's, dit gaat over verdrag 190 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), dat de ratificerende partijen ertoe oproept een globale aanpak te maken tegen geweld en pesterijen op het werk. Aanleiding voor mijn vraag was de internationale dag tegen geweld tegen vrouwen. Naar aanleiding daarvan vroeg de IAO nog eens om dat verdrag snel te ratificeren. Dat leek me een terechte oproep.

We weten dat pesterij op het werk ook in ons land jammer genoeg voorkomt. Daarover worden regelmatig cijfers bekendgemaakt. In 2019 was het aantal meldingen zelfs gestegen, tot 12 procent. Dat is dus wel degelijk een probleem, en daarom wou ik eens informatie inwinnen. Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering zich daar ondertussen over heeft gebogen, terwijl mijn eerste vraag net was hoe het juist zit met die ratificatie, maar goed, minister, ik geef u de kans om dat te bevestigen.

Het lijkt me ook belangrijk om de andere vragen toch nog even te bekijken. Als dat verdrag wordt geratificeerd, en ik heb begrepen dat dat zal gebeuren, zullen er dan nog aanpassingen of verbeteringen in de regelgeving nodig zijn? Waar zou dat dan nog moeten gebeuren volgens u? Tegen wanneer hoopt u die ratificatie rond te hebben? Goed, dat zullen we dan wel zien. Welke andere maatregelen dringen zich sowieso op om te komen tot die geïntegreerde en inclusieve aanpak tegen geweld en intimidatie op de werkvloer?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, wat u zei, is terecht: op 27 november hebben we het verdrag goedgekeurd. Daar hoort een instemmingsdecreet bij, dat begin volgend jaar aan het Vlaams Parlement zal worden voorgelegd. Federaal gebeurt dat ook, en dan kan de ratificatie volgen.

Wat moeten we aanpassen? Met onder andere het Gelijkekansendecreet en het decreet Evenredige Arbeidsdeelname komen we voldoende tegemoet aan de bepalingen in het verdrag. Ik ben van oordeel dat er geen wijzigingen nodig zijn aan de Vlaamse regelgeving als we instemmen met het verdrag.

Ik kom tot de maatregelen. De preventie inzake geweld, intimidatie en grensoverschrijdend gedrag is een onderdeel van de wetgeving inzake welzijn op het werk. Dat is federale materie, maar ik geef natuurlijk wel impulsen inzake werkbaar werk. We hebben een actieplan voor werkbaar werk, waarmee we alle ondernemingen in Vlaanderen in de richting van dat werkbaar werk willen laten evolueren. Daar zitten op dit ogenblik geen specifieke acties inzake de preventie van grensoverschrijdend gedrag in, maar de aandacht voor wat werkbaar is, kan onrechtstreeks wel een positieve rol spelen bij het vermijden van negatief gedrag op de werkvloer. Als je bijvoorbeeld stress vermindert of werkt aan een positieve werksfeer, kan dat ook al geweld en intimidatie vermijden. Dat preventieve aspect mag je ook niet onderschatten.

We hebben ook werk gemaakt van het digitaal platform 'Werkbaar werk' van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), waar we tools en praktijken die inzicht en inspiratie kunnen bieden, hebben gebundeld. Ook over respect op het werk en grensoverschrijdend gedrag kun je daar informatie vinden. Dat wordt dus wel meegenomen in de 'good practices'. We zijn dus flankerend.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt, minister, dat u dit naar aanleiding van mijn vraag op de agenda van de ministerraad hebt gezet. Laat mij even de illusie dat daar een oorzakelijk verband zou zijn.

Het is goed dat het ratificatiedecreet nu snel naar het parlement komt en dat we dat snel goedkeuren. Het is ook goed dat er een goed flankerend beleid wordt uitgewerkt. Hebt u zicht op de ratificatie bij de andere deelstaten? Want in ons land, complex als het is, moeten al die andere deelstaten het natuurlijk ook ratificeren. Kunt u daar nog iets over zeggen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Ongena, bedankt om dat belangrijke thema hier ook op de agenda te zetten. Het is een belangrijk aspect van al onze acties in het kader van werkbaar werk. Ik onderschrijf de doelstelling volledig.

Er is één vorm van intimidatie en pesten op het werk die vaak onderbelicht wordt in alle werkzaamheden. Dat is ook iets wat wij als parlements lid vaak doorkrijgen, bij de N-VA althans. Het gaat over mensen die zich bewust niet willen laten syndiceren. Zeker in overheidsorganisaties of aan de overheid gelieerde organisaties worden die mensen doorgaans heel fel geïntimideerd. Ze hebben ook weinig kanalen om zich daartegen te verzetten of wat dan ook. Dat is een problematiek die absoluut niet te onderschatten is. Ik wil de minister vragen om ook daar aandacht voor te hebben, zodat wie zich bewust niet wil syndiceren, ook vrij is van intimidatie. Helaas is dat vandaag nog niet overal het geval, wel integendeel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, ik denk dat het bij de andere deelstaten een beetje in hetzelfde tempo gaat. Ik voorzie dus een spoedige ratificatie. Maar ik ben natuurlijk een positief ingestelde mens.

Collega Ronse, intimidatie van wie zich niet syndiceert, kan natuurlijk niet. Ik intimideer mijn medewerkers op mijn kabinet alvast niet in de ene of de andere richting. Syndicale overtuiging is trouwens een discriminatiegrond. Dus als dat zo zou zijn, zijn er instrumenten om daartegen actie te ondernemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opleidingsbehoeften van de luchthaven van Zaventem – 881 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Minister, de luchthaven van Zaventem gaat op dit moment door een zeer zware storm. De cargozijde draait op volle toeren en heeft zelfs nood aan extra handen. Aan de passagierszijde zien we echter dat de reissector zo goed als stilgevallen is, tot 90 procent minder reizigers dan vorig jaar. In oktober is slechts 13 procent van het normale aantal reizigers geteld.

Dat heeft uiteraard ook een impact op de vele werknemers die op de luchthaven werken. Denk maar aan het horecapersoneel, de beveiliging, de personen die de bagage afhandelen enzovoort. Veel werknemers staan momenteel op tijdelijke werkloosheid, terwijl er aan de andere kant van de luchthaven vraag is naar extra personeel.

In het magazine van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) van november 2020 verscheen een artikel over de nood aan interne opleidingen tijdens de

technische werkloosheid van werknemers op de luchthaven van Zaventem. Daarom heb ik deze vraag om uitleg ook ingediend. Zij zeggen dat de tijdelijke werkloosheid enerzijds de kosten voor de werkgevers verlicht, en dat anderzijds de luchthavenbedrijven op drempels stoten. Het is voor hen niet mogelijk om interne opleidingen te organiseren voor technisch werklozen.

Aviato, het tewerkstellingscentrum van de luchthaven, en Voka stellen dat er op de luchthaven momenteel twee opleidingsbehoeftes zijn: ten eerste opleidingen waarbij het personeel zich kan omscholen in functie van de nieuwe technologieën en uitdagingen, en ten tweede de nood aan jaarlijkse verplichte opleidingen om de juiste kwalificaties voor een job te kunnen behouden. Volgens hen is dat essentieel om die werknemers aan boord te houden in deze moeilijke tijden. Zij pleiten dan ook voor zowel wettelijke als financiële mogelijkheden voor bedrijven om in interne opleidingen te voorzien.

Minister, bent u reeds in gesprek gegaan met de luchthavengemeenschap en Aviato met betrekking tot de problematieken sinds de coronacrisis? Wat waren de conclusies van die gesprekken?

Bent u op de hoogte van de opleidingsnoden? Wat is uw reactie op de vraag van Voka en Aviato?

Hoe staat u tegenover de vraag om zowel in wettelijke als financiële mogelijkheden voor de luchthavengemeenschap te voorzien, om interne opleidingen te kunnen organiseren? Steunt u die oproep?

Op welke manier zult u de luchthavenbedrijven en hun werknemers ondersteunen in deze moeilijke tijden? Zult u daaromtrent nieuwe initiatieven nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik heb al in mei van dit jaar de opdracht gegeven aan het departement om contact op te nemen met Aviato. Mijn kabinet heeft ook rechtstreeks contact met hen gehad in juli 2020. Op basis van dat overleg is in oktober een actieplan opgesteld, dat focust op competentieontwikkeling en job-mobiliteit.

Ik heb Aviato meegegeven dat werknemers op de luchthaven die tijdelijk werkloos zijn, sowieso gebruik kunnen maken van het aanbod aan online opleidingen van VDAB. Maar ik heb ook meegegeven dat ook werkplekleren van VDAB kan worden ingezet. Dat is de korte opleiding met stage of KOS.

Ik ben zeker op de hoogte van de noden. Er is bijna wekelijks contact tussen Aviato en mijn administratie. Vorige maandag zat mijn kabinet nog samen met het bestuur van Aviato. Het was mijn bedoeling om erbij te zijn, maar er is een ander urgent overleg tussen gekomen. Maar de chefs van mijn kabinet waren er wel bij.

Ik vind het van belang om in te zetten op competenties van luchthavenwerknemers in tijdelijke werkloosheid, enerzijds om hun duurzamere loopbanen aan te bieden, maar anderzijds ook om ervoor te zorgen dat, op het moment dat de activiteiten op de luchthaven weer volledig hervat worden, de luchthavenwerknemers opnieuw vlot ingeschakeld kunnen worden. Daarom steun ik de oproep en zoek ik uit welke andere ingrepen er nodig zijn om die interne opleidingen mogelijk te maken.

De luchthavenregio, met zijn heel specifieke arbeidsmarktproblematiek, is zeer goed geplaatst om te fungeren als een regionaal partnerschap waarbinnen ondernemingen kunnen samenwerken op het vlak van opleiding en tewerkstelling. We zouden daar eigenlijk een pilootproject willen opstarten. Ik ben dat genegen.

Er zijn al heel veel initiatieven opgestart. Er is onder andere het project Turnaround, opgestart na overleg met mijn kabinet, waarbij werkgevers die door de coronamaatregelen tijdelijk geen werk meer hebben voor hun personeel, gelinkt worden aan werkgevers die extra mensen zoeken. Zo kun je voorkomen dat luchthavenwerknemers in tijdelijke werkloosheid terechtkomen. Er zijn al heel wat bedrijven in dat project gestapt, zoals bpost, Danone, APK en IPG.

Er is daarnaast ook een specifieke communicatie verstuurd vanuit VDAB naar tijdelijk werklozen. Daarover heb ik al uitleg gegeven. Er is een communicatie gebeurd in de week van 30 november, die meer dan duizend tijdelijk werklozen bereikt heeft in het kader van het opleidingsaanbod. Dat zijn de initiatieven waar ik al naar verwezen heb in het parlement.

Dan is er ook nog het dossier in opmaak van het EGF, het European Globalisation Fund, voor Swissport en Swissport Cleaning, waarbij in samenwerking met VDAB een actieplan is opgesteld om de 791 getroffen Vlaamse medewerkers maximaal te begeleiden. Dat dossier moet ten laatste op de laatste dag van dit jaar ingediend zijn bij het EGF.

Tot slot stel ik ook vast dat er een grote nood is aan taalopleidingen, vandaar dat VDAB via maatwerk taalcoaching op de werkvloer zal aanbieden.

Er is dus een zeer actieve samenwerking en contact met Aviato, collega Claes, maar er is ook een heel breed scala aan inspanningen om het hoofd te bieden aan de enorme uitdagingen waar men voor staat.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt voor de antwoorden, minister. Ik ben zeer blij dat u de oproep steunt en dat u ook zeer nauw betrokken bent bij de problematieken op de luchthaven.

De coronacrisis is al een tijdje bezig. Deze zomer waren er moeilijkheden met Swissport. U had toen aangekondigd dat de betrokken werknemers recht hadden op outplacement en op een gratis opleiding. VDAB kondigde toen ook het project 'Doorstart' aan. Het gaat daarbij vooral over werknemers die in bedrijven zitten met herstructureringen. Het is een project geweest waarbij de getroffen werknemers de kans hadden om een aantal workshops te volgen. Ik weet niet of u daarvan op de hoogte bent. Het was vooral om hen voor te bereiden op een moeilijke, onzekere tijd, en hen mentaal ook wat voor te bereiden: als er een collectief ontslag komt, wat zijn dan je mogelijkheden en welke richtingen kun je uitgaan? Hoe evalueert u dat project, minister?

We hebben gisteravond, alsook vanmorgen in de kranten, vernomen dat Brussels Airport het moeilijk heeft op dit moment en dat men een besparingsplan gaat opstellen. Ze gaan eerst bekijken of er eventuele vrijwillige vertrekken kunnen komen dan wel of mensen op brugpensioen kunnen worden gezet. Er bestaat ook een kans dat er ontslagen gaan vallen. Kan het project 'Doorstart' daar een voorbeeld zijn? Kan dat doorgetrokken worden naar de situatie die zich op dit moment afspeelt op Brussels Airport? Gaat u nog extra initiatieven nemen om de mensen die nu worden getroffen bij Brussels Airport, op te vangen en hen een opvangnet te bieden en te begeleiden naar een onzekere toekomst, die binnenkort hopelijk positief zal uitdraaien, als we het vaccin hebben.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Zeggen dat de luchtvaartsector en bij uitbreiding onze nationale luchthaven het moeilijk hebben, is een open deur intrappen in tijden van corona. Waarschijnlijk is het een van de zwaarst getroffen sectoren. Ik vind het

dan ook zinvol om het project Aviato te bekijken. Het is ons ook bekend. We hebben ook een aantal signalen vanop de werkvloer ontvangen. Wat ons betreft, is het een heel goed project, dat bedrijven die personeelstekort hebben, dat kunnen laten weten, en dat bedrijven die zwaar te kampen hebben met werkloosheid, hun werknemers tijdelijk kunnen uitsturen om daar te werken.

Dat is een mooie oplossing op papier, maar in de praktijk is het soms toch wel wat ingewikkelder. Ik stel bijvoorbeeld vast – dat heeft men ons laten weten – dat bij de uitwisseling van bewakingsagenten naar bpost om bijvoorbeeld pakjesbezorger te zijn, waar uiteraard veel vraag naar is op dit moment, de mensen in minder gunstige arbeidsomstandigheden moeten werken en voor minder loon dan hun tijdelijke werkloosheid op de luchthaven voorziet. Dat is dan natuurlijk maar een beperkte stimulus om van job te switchen en dat tijdelijk te doen, door het feit dat de voorwaarden gewoon niet aantrekkelijk genoeg zijn.

Aan de andere kant is het belangrijk om net in zo'n sector, op de luchthaven, te kijken naar een collectief heroriënteringsplan op termijn. We hebben al vaak gediscussieerd over tijdelijke werkloosheid, over opvolging, begeleiding en vorming van de tijdelijk werklozen. Maar in de plaats van dat zeer individueel te doen, denk ik dat de kans op succes groter is, als je inzoomt op een sector of een bedrijf, in dit geval een cluster van bedrijven op de luchthaven, waar zich inderdaad zware herstructureringen aankondigen na corona, als de tijdelijke werkloosheid afgelopen zou zijn. Ik denk dat we hier kort op de bal moeten spelen vanuit VDAB en moeten kijken naar wat er op stapel staat, en daar inderdaad ook vorming en opleiding voor aanreiken.

Positief nieuws vanop de vloer dat onsesignaleerd werd, is dat de wettelijk verplichte opleidingen, bijvoorbeeld ook in de bewakingssector op Zaventem, nu gegeven worden tijdens de dagen van tijdelijke werkloosheid. Dat is positief, om op die manier die dagen in te vullen. De overheid betaalt uiteraard de uitkering tijdelijke werkloosheid corona, en de werkgever betaalt dan nog een kleine premie voor het volgen van die opleiding. Dat is een goede manier om de mensen zinvol aan de slag te houden, ook in die moeilijke periode van tijdelijke werkloosheid. Ik houd dus een pleidooi om Aviato te finetunen, tijdelijke werkloosheid toch nog voor een periode te verlengen en te bekijken hoe je de opleiding op de werkvloer kunt intensifiëren.

Ten derde lijkt het mij in dit geval heel belangrijk dat VDAB focust op vorming en opleiding in die cluster van bedrijven rond de luchthaven, waar de economische impact van corona zich nu, maar waarschijnlijk ook de komende jaren, laat voelen. Ik wil dus pleiten voor outplacement, herstructurering en meer begeleiding.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, we hebben het project 'Doorstart' meegenomen in de ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) rond inclusieve ondernemingen. We zetten dit dus zeker verder. De methodiek wordt overgenomen door VDAB. VDAB biedt vandaag ook een vrijwillig aanbod aan mensen tijdens de ontslagperiode. Dat is iets nieuws, iets wat vroeger niet bestond. Zo kunnen ze mensen snel begeleiden, voor ze in een negatieve spiraal terechtkomen. Het is heel belangrijk om hun zo een positieve beweging in hun loopbaan te geven. U vestigt daar zeer terecht de aandacht op.

Collega Gennez, we zijn met Aviato en VDAB een project aan het finaliseren om heroriënteringstrajecten breed aan te pakken. Aviato zou de hele luchthaven-gemeenschap begeleiden. Dat komt al tegemoet aan uw zorgen. Maar die tijdelijke werkloosheid en de vergoedingen vallen natuurlijk onder de bevoegdheid van collega Dermagne, zoals u weet. Daar kan ik niet veel aan veranderen. Ik kan alleen maar vaststellen wat u zegt, maar persoonlijk kan ik daar niets aan wijzigen. Er wordt wel gewerkt aan een groter en breder traject.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is duidelijk dat we hier de vinger aan de pols moeten houden, ook als ik de collega's hoor. Dat is ook wat Aviato doet: kort op de bal spelen, ervoor zorgen dat er een goede match is tussen de werknemers en bedrijven en inspelen op eventuele knelpunten en werknemers daarin begeleiden.

Ik ben ook blij dat de methodiek van 'Doorstart' positief bevonden wordt en doorgetrokken kan worden naar andere zaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een gepaste vergoeding voor wijk-werkers – 930 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, het stelsel van 'wijk-werken' is jullie allemaal bekend. Werkzoekenden met een gebrek aan recente werkervaring die nog niet meteen in het gewone arbeidscircuit terechtkunnen, kunnen hiermee tijdelijk werkervaring opdoen in een laagdrempelige werkomgeving dicht bij huis. Ze voeren enkele uren per week klusjes uit en worden daarvoor vergoed met wijk-werkcheques. Mensen kunnen slechts tijdelijk actief zijn binnen wijk-werken, maar diegenen die al werkten met een PWA-arbeidsovereenkomst (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) kunnen voor onbepaalde duur actief blijven in deze nieuwe maatregel 'wijk-werken'.

Het aantal uren dat wijk-werkers en PWA'ers kunnen werken, is beperkt. Ze krijgen een vergoeding van 4,10 euro per uur. Meestal is dit voor de voormalige PWA'ers en de wijk-werkers een noodzakelijke aanvulling op een uitkering die in de meeste gevallen ver onder de armoedegrens ligt. Vaak zijn mensen ook in het plaatselijk werkgelegenheidsagentschapstelsel van wijk-werk gesukkeld door medische redenen of door productiviteitsverlies vanwege hun leeftijd. De vergoeding werd al heel lang niet meer aangepast. Mijn vraag is of het niet aangewezen is om de vergoeding voor wijk-werkers te actualiseren. Ik geef hiermee een voorzet aan u, minister. Ik hoop dat u hierop kunt ingaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor deze interessante suggestie. Jullie kennen natuurlijk het stelsel van wijk-werken dat door mijn voorganger werd ingevoerd. Het exacte bedrag van 4,10 euro per verdiende wijk-werkcheque is wettelijk vastgelegd in het decreet van 2017. Dat bedrag is ook van toepassing in Wallonië en Brussel.

De doelstelling van die vergoeding is niet om een extra compensatie te zijn voor het levensonderhoud. Daarvoor dient de uitkering. De hoofddoelstelling is om via korte klusjes werkervaring en arbeidsritme op te doen. Op die vergoeding wordt ook geen belasting betaald, ze is cumuleerbaar met de uitkering.

Het is ook niet zo eenvoudig om hieraan iets te wijzigen, want een eventuele aanpassing van de vergoeding voor wijk-werkers kan ook belangrijke financiële gevolgen hebben: ofwel zorgt dit voor een verhoogde aanschafprijs van een wijk-werkcheque voor de gebruiker, ofwel voor een verlaging van het bedrag dat de

wijk-werkorganisator krijgt om zijn werking draaiende te houden. Dat zijn financiële gevolgen waar we niet licht overheen mogen gaan.

Ik duid nog even waarover we spreken. De nominale waarde van een wijk-werkcheque bedraagt tussen de 5,95 euro en 7,45 euro, waarvan 4,10 euro voor de wijk-werker en 1 euro voor VDAB en waarvan 0,5 euro voor de uitgifte-maatschappij. Het restbedrag, van 0,85 euro tot 2,35 euro, is voor de wijk-werkorganisatie.

Ik denk dus dat we binnen het huidige systeem wijk-werkers vooral extra moeten stimuleren om bijkomende opdrachten uit te voeren. Hier is nog heel wat progressie mogelijk. Zo stel ik vast dat het gemiddeld aantal gewerkte uren per wijk-werker in 2019 24 uur per maand was. Dat kan dus echt beter, want een wijk-werker mag tot 60 uur per maand werken.

Ik blijf wel gevoelig voor uw argument dat de huidige situatie voor sommige wijk-werkers tot gevolg heeft dat hun inkomen dicht bij de armoedegrens ligt. Daarom heb ik er tijdens de eerste lockdown, bij het wegvallen van heel wat taken, voor gezorgd dat er in een compensatie voor de wijk-werkers werd voorzien voor gemiste inkomsten. Samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) hebben we wijk-werkorganisaties ook opgeroepen om van de crisis een opportuniteit te maken en wijk-werkers in te zetten voor coronataken, bijvoorbeeld als steward op de dijk, op de wekelijkse markt, in een winkelstraat, bij het verdelen van mondklappers of als hulp bij de oogst. Ik deel zeker uw bezorgdheid over dat inkomen, maar uw suggestie om dit op te lossen is niet zo evident, gelet op de aandachtspunten die ik meegaf.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Dank u wel, minister. Ik begrijp inderdaad de complexiteit van het systeem. Het systeem is een opvolger van dat van het PWA, dat de problematiek inzake armoede ook niet volledig kon oplossen. Dit systeem kampt met hetzelfde probleem. Ik heb wat opzoekwerk verricht, en bij mijn weten werd de vergoeding per gepresteerd uur, die in 1987 werd ingevoerd, nog nooit geïndexeerd. Zoals u weet, heeft de inflatie wel zijn ding gedaan, wat inhoudt dat de vergoeding de facto is afgenomen.

We hebben inderdaad in het verleden de suggestie gedaan om het maximale aantal werkuren per maand op te trekken. Nu u zegt dat het gemiddelde aantal gewerkte uren per maand slechts 24 bedraagt op een maximum van 60, dan moet er inderdaad wel gekeken worden naar de beschikbaarheid van de klusjes. Daarvoor is er een grote rol weggelegd voor lokale besturen om mensen die in een kwetsbare positie zitten en moeten rondkomen met een uitkering toe te leiden naar wijk-werken om zo hun inkomen aan te vullen en werkervaring op te doen. Ik vrees dat in de huidige context en met de huidige vergoeding voor veel mensen het sop de kool niet meer waard is en dat het systeem zijn attractiviteit dreigt te verliezen voor de mensen die het goed kunnen gebruiken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat een correcte semantiek hier belangrijk is. Wijk-werk is niet hetzelfde als het vroegere PWA, maar iets totaal anders. Vergeef me als ik nu wat kort door de bocht ga, maar eigenlijk was het vroegere PWA een weg voor mensen die al heel lang werkzoekend waren en van wie de overheid dacht ze niet meer aan werk te kunnen helpen. Daarom mochten ze levenslang in dat stelsel blijven zitten. Wij hebben in de vorige legislatuur gezegd dat we dat geen goed beleid vonden. We moeten blijven geloven in mensen. We moeten erin blijven geloven dat we de afstand van mensen tot de arbeidsmarkt kunnen dichten.

We hebben ook aangegeven dat er in het vroegere PWA-systeem goede elementen zaten, zoals het laagdrempelig opdoen van werkervaring. We hebben toen gezegd: nieuwe instromers zullen geen PWA'ers meer zijn maar wijk-werkers. Wijk-werken zou een van de vele instrumenten zijn waarover VDAB beschikt om mensen werkervaring te laten opdoen en de kloof met de arbeidsmarkt te dichten, net zoals opleidingen of stages dat zijn.

Er wordt hier nu gepleit voor het verhogen van de vergoeding voor wijk-werkers. Ik vind dat eigenlijk een unfair pleidooi. Wij vinden wijk-werken namelijk een van de vele trajecten voor werklozen, een tijdelijk traject. Eigenlijk pleit collega Gennez hier voor het verhogen van de werkloosheidsuitkering. Vindt ze dit dan een voorkeurstraject, en acht ze wijk-werkers meer waard dan andere mensen in werkloosheid, die vandaag een opleiding volgen, een stage doen of in een ander traject zitten? Ik vind dit dus eigenlijk niet zo correct. Ik vind dat we het wijk-werken moeten voorstellen zoals het is, namelijk een instrument voor mensen om de afstand tot de arbeidsmarkt te dichten. Ik denk dat de minister dat ook gezegd heeft. Het is geen job die ze uitvoeren, het is eigenlijk een soort van opleiding, die trouwens in de tijd beperkt is tot zes maanden. Ik weet niet hoe het zit tijdens deze coronatijd, maar we zagen wel dat de cijfers qua uitstroom naar werk vrij goed zaten.

Ik hoop trouwens ook dat het contingent van wijk-werkers federaal zal worden aangepast. Voorzitter, ik herinner me dat dat ook een belangrijk element was in de fameuze jobsdeal.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb eigenlijk niet zoveel aanvullingen. Ik ken de geschiedenis van het tot stand komen van wijk-werken, want ik was toen ook viceminister-president, zij het met een andere bevoegdheid. College Gennez, het klopt dat het bedrag overgenomen werd bij de federale hervorming. Voor mij is het echt van belang dat we – zoals u zelf al aanstipte – bekijken hoe we mensen meer kansen kunnen geven om dingen te doen of hen meer kunnen stimuleren om dat ook effectief te doen. Als het gemiddelde 24 uur is, terwijl men er 60 mag doen, dan weet je dat daar nog een zee van ruimte is.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik wil nogmaals mijn algemene oproep herhalen. Ofwel moeten de uitkeringen – maar dat is een federale bevoegdheid – boven de armoedegrens opgetild worden, zoals al jaren in alle regeerakkoorden staat. Ofwel moet deze vergoeding toch op zijn minst geïndexeerd worden, wat resulteert in een iets rechtmatiger aandeel en een stimulus. Ik ga ervan uit dat dit ongetwijfeld vervolgd wordt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van de farmaceutische sector in Vlaanderen – 827 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): De bijdrage die onze Vlaamse farmaceutische sector levert in de productie van een nieuw vaccin ter bestrijding van de

coronapandemie is ontegensprekelijk bewezen. De sector is dan ook een voorbeeld van innovatie en technologische vooruitgang. In 2019 hebben de innovatieve biofarmaceutische bedrijven in dit land hun positie nog wat verder versterkt. De sector is zeer dynamisch en levert een belangrijke bijdrage aan de Vlaamse economie. In de periode van 2015 tot 2019 is de werkgelegenheid in de biofarmaceutische sector met bijna 13 procent toegenomen. In 5 jaar tijd zijn de investeringen in onderzoek en ontwikkeling door de biofarmaceutische bedrijven met bijna 50 procent gestegen. In 2019 waren er in de sector bijna 38.500 personen actief, waaronder een groeiend aantal onderzoekers. Vorig jaar werkten niet minder dan 5.369 actieve onderzoekers in de farmaceutische onderzoekscentra. De investeringen in onderzoek en ontwikkeling liepen op tot zo'n 3,9 miljard euro. Geneesmiddelen en vaccins ter waarde van bijna 50 miljard euro werden geëxporteerd. Deze factoren zorgen ervoor dat de biofarmaceutische bedrijven tot het kloppend hart van de Belgische kenniseconomie behoren.

De coronacrisis leerde hoe kwetsbaar Europa is voor de toelevering van noodzakelijke ingrediënten en medicijnen. De komende drie jaar moet de uitrol van een farmastrategie Europa niet alleen crisisbestendiger maken maar ook de innovatie aanzwengelen en de toegang tot geneesmiddelen betaalbaar houden.

Vlaanderen kan en moet daar een zeer belangrijke rol in spelen. Innovatieve medicijnen zoals vaccins ontwikkelen in Vlaanderen is een must. Het is dan ook aangewezen dat onderzoek en ontwikkeling door de farmaceutische bedrijven, maar ook de productiefaciliteiten met alle mogelijke middelen kunnen worden verankerd in Vlaanderen.

Minister, welke gerichte stimulansen wilt u hanteren om onderzoek en ontwikkeling in de farmaceutische sector te ondersteunen?

Op welke wijze wordt er momenteel samengewerkt met de Vlaamse vestigingen in de farmaceutische sector om de verankering van de productie-eenheden in Vlaanderen te verhogen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil beginnen met te zeggen dat ik bijzonder fier ben op de belangrijke rol die Vlaanderen speelt bij de ontwikkeling en productie van nieuwe geneesmiddelen. Dit is het resultaat van een langdurige en gezamenlijke inspanning van onze bedrijven en kennisinstellingen en van de Vlaamse overheid die via de verschillende subsidiekanalen een behoorlijke duit in het zakje doet. Ook in het kader van covid hebben we die specifieke inspanningen gedaan met de gerichte oproepen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO).

Bij de ondersteuning van O&O bij bedrijven hanteren wij een bottom-upaanpak zonder echte thematische beperkingen of voorkeuren. Alle bedrijven met een goed projectvoorstel voor een innovatief idee kunnen bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) steun aanvragen. In de jaarverslagen van VLAIO staat dat de farma- en biotechbedrijven zeer goede 'klanten' zijn bij VLAIO. In 2019 verstrekke VLAIO 35 miljoen euro O&O-steun aan farma- en health-bedrijven. Daarnaast werd een innovatiesamenwerkingsoproep, een zogenaamde ICON-oproep, over gepersonaliseerde geneeskunde toegewezen voor 16 miljoen euro.

We investeren niet alleen in O&O bij bedrijven, we investeren ook in het ecosysteem. Het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) ontvangt jaarlijks meer dan 60 miljoen euro aan Vlaamse steun. Zowat heel de wereld is jaloers op dit strategisch onderzoekscentrum en het ecosysteem errond. Ook het Instituut voor Tropische Geneeskunde is wereldvermaard in zijn niche. Meer algemeen gaat de voorbije jaren ongeveer 40 procent van de middelen voor basisonderzoek naar biomedische projecten. En dat rendeert, zoals u ziet.

Wat samenwerking en verankering betreft, is een van de pijlers ongetwijfeld VIB dat via de onderzoekssamenwerking bedrijven aantrekt en verankert in de nabijheid van zijn universitaire onderzoeksgroepen.

Wij investeerden de voorbije jaren ook meer dan 10 miljoen euro via strategische transformatiesteun in biotech- en farmabedrijven. Ook Pfizer en Janssen ontvingen dergelijke steun voor opleidingen. Dergelijke belangrijke investeringen en gespecialiseerd personeel zijn een belangrijke garantie voor een duurzame productie in onze regio.

Met flanders.health, een innovatief bedrijfsnetwerk, en met de universitaire ziekenhuizen en andere stakeholders uit de sector zijn we op dit ogenblik in gesprek om te zien hoe we de ondersteuning van de biotech-, farma- medische en zorginnovatie nog beter kunnen omkaderen via een impulsprogramma voor zorg en gezondheid.

Onze farmabedrijven hebben ook baat bij andere industriegerichte beleidsprogramma's zoals artificiële intelligentie (AI) en cybersecurity. De rol en het belang van AI voor de farmasector haalde een paar dagen geleden nogmaals de pers waarbij het AI-systeem van Google doorbraken heeft gerealiseerd op het vlak van modellering van eiwitten. Die modellering is essentiële kennis voor de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen.

Ook zeer belangrijk is natuurlijk de aansluiting van de arbeidsmarkt op de noden van sector. Daartoe is een sectorconvenant van het departement Werk en Sociale Economie gesloten met de chemie- en life-sciencesector waarbij vijf sectorconsulenten worden gefinancierd voor een bedrag van 490.000 euro.

Dus om samen te vatten, de farma- en biotechsector kan op onze volle steun rekenen, rechtstreeks en onrechtstreeks, zoals trouwens alle innovatieve en ondernemende bedrijven die Vlaanderen vooruithelpen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Het doet me veel plezier om te horen dat Vlaanderen inderdaad volop inzet op die farmasector. Ik denk dat we terecht mogen stellen dat de farmaceutische sector de laatste maanden heeft bewezen dat het intussen een strategische sector mag worden genoemd. Ik ben net als u van mening dat we alles moeten doen om die sector in Vlaanderen te verankeren, niet alleen in aantal arbeidsplaatsen. Het merendeel van de mensen in die bedrijven is hoger geschoold. Bovendien behoort de sector, zoals u terecht ook zei, tot de hoogtechnologische bedrijven, niet alleen inzake O&O, maar ook inzake digitalisering, robotica, AI. Alles wat te maken heeft met hightech en wat de hightechsector in Vlaanderen vooruit kan helpen, is mee gelinkt aan die farmasector.

Ik heb zelf, tot vorig jaar, ruim 31 jaar gewerkt bij Pfizer en ik vind het dan ook belangrijk dat mijn ex-collega's kunnen blijven werken in deze toch wel veelbelovende sector.

Wanneer we bedrijven willen verankeren, is het ook belangrijk om niet alleen de productie in Vlaanderen te verankeren maar er ook voor te zorgen dat er vanuit de onderzoekscentra toelevering is van nieuwe geneesmiddelen richting die productiefabrieken. Minister, ik heb gezien dat het Vlaamse relanceplan 280 miljoen euro uittrekt voor onderzoek en ontwikkeling. Dienen die middelen enkel voor bijvoorbeeld onderzoek aan onze universiteiten? Er zijn al veel middelen gespendeerd maar ik denk dat we met alle mogelijke financiële middelen moeten zorgen voor een verankering van die sector.

Zijn er ook nog middelen voorzien om eventueel bijkomende onderzoekscentra uit die hoogtechnologische sectoren waaronder de farmasector te ondersteunen, of om multinationals te overhalen om bijkomende onderzoekscentra in Vlaanderen te vestigen? De globalisering oefent immers een bijzonder grote druk uit, ook op kennis en mag dan ook niet worden onderschat. Men heeft het dan over braindrain. Ik denk dat we ook daar middelen moeten voor uittrekken zodat die kennis zoveel mogelijk in Vlaanderen verankerd blijft en zoveel mogelijk naar Vlaanderen wordt aangetrokken.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ik sluit me aan bij deze vraag. Het gaat om een heel belangrijke sector, zeker in deze tijden.

Professor Pierre Van Damme verwijst naar de samenwerking tussen de academische wereld en de farmasector die historisch is gegroeid en die ook heel uitzonderlijk is. We hebben veel expertise en er wordt zeer degelijk en kwalitatief werk geleverd. We hebben het in de commissie al vaker gehad over de soms moeilijke koppeling tussen onderzoek en ontwikkeling enerzijds en het vermarkten van de innovatie anderzijds. Minister, misschien kan de farmaceutische sector een voorbeeld zijn, zeker met *flanders.health* voor andere sectoren. Misschien kunnen we hier inspiratie opdoen om die stevige samenwerking te kunnen promoten in andere sectoren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Verheyden, ik ben het eens met uw opmerking dat die verankering eigenlijk vooral een kennisverankering zal moeten zijn vanuit een ecosysteembenadering. Het impulsprogramma dat we opzetten is net bedoeld om extra onderzoek met de health-sector te doen in Vlaanderen en om valorisatie in Vlaanderen te krijgen. Het impulsprogramma is ook absoluut een deel van het relanceplan. Het ene hangt eigenlijk samen met het andere.

Collega Sleurs, ik ben het helemaal eens met uw opmerkingen. Wij investeren trouwens al 30 jaar in bijvoorbeeld VIB en dat leidt vandaag tot enorme economische resultaten die we soms te weinig belicht krijgen. Ik stel soms ook binnen de regering soms vast dat we tientallen miljoenen investeren in superinteressante zaken die heel moeilijk hun weg vinden in de media terwijl die ondersteuning van Vlaanderen met zo cruciaal is voor de doorbraken die vandaag worden gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik ben aangenaam verrast door uw antwoord. Ik denk dat we inderdaad van de farmasector een bijzonder mooi verhaal kunnen maken in Vlaanderen. Ik denk dat dit ook kan worden beschouwd als een bijzondere vorm van appreciatie voor alle mensen die in die sectoren werken en het beste van zichzelf geven, in dienst van de gezondheid van iedereen. Ook voor m'n eigen ex-collega's is het een hart onder de riem dat hun werk wordt gewaardeerd en dat ze de volgende jaren die maximale ondersteuning vanuit Vlaanderen krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de selectie-procedure van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen – 889 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) ondersteunt het wetenschappelijk onderzoek en is een van de belangrijkste financieringsbron voor wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. Dit is cruciaal voor Vlaanderen, want wetenschap fungeert als de motor van innovatie.

Er wordt gewerkt met dertig expertenpanels, dat is allemaal gekend. Ongeveer 22,24 procent van de aanvragen wordt gehonoreerd. De Europese standaard daarvoor is echter 30 procent.

Minister, ik wil uw aandacht vestigen op een nogal opmerkelijk artikel in het studentenblad Veto, waarin duidelijk klachten worden geuit over de aanpak van die doctoraatsaanvragen bij het FWO. De Vlaamse academici en aspirant-onderzoekers hebben steeds meer kritiek op de werking van het FWO. De overheidsdienst zou te traag werken en nauwelijks transparant zijn. Men spreekt zelfs over een loterij. Men is dus vrij scherp voor het FWO in dit artikel. Om het slaagpercentage op te trekken naar het Europese gemiddelde zou er zelfs een plafond zijn doorgevoerd voor het aantal in te dienen voorstellen. Naar aanleiding van dit toch vrij kritische artikelen wil ik u een aantal vragen stellen, minister.

Bent u hiervan op de hoogte? Op welke manier gaat u aan de slag met deze problematiek?

Hoe kan het werken met de expertenpanels worden verbeterd en dit met het oog op excellentie, aanvaardbare slaagpercentages en zo kort mogelijke beslissings-termijnen?

Hoe kan transparanter worden gewerkt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dit is een zeer interessante vraag en ik ben blij dat ik nu al de kans krijg om erop te antwoorden, want mijn haren rezen te berge toen ik dit artikel las in Veto.

Mijn kabinet heeft contact opgenomen met de auteur van het artikel om een aantal zaken te duiden en omdat er heel wat foutieve informatie in het artikel stond. Dat is een jammerlijke situatie en het is ook bijzonder pijnlijk voor de reputatie van het FWO in de onderzoekswereld. Ik ben de eerste om te zeggen dat alles beter kan. We hebben al geschaafd aan de FWO-procedures en daar zal nog aan geschaafd worden, maar foute informatie de wereld insturen zorgt voor imagoschade.

Door het recht op antwoord zijn een aantal zaken geduid of weerlegd. Ten eerste werd het artikel in Veto deels gebaseerd op de uitspraken van welgeteld drie afgewezen onderzoekers, waarvan één elf jaar geleden een aanvraag voor een aspirantenbeurs had ingediend. Ten tweede werd het FWO vooraf niet gecontacteerd om zijn input in verband met het artikel te geven. Ten derde stemmen de slaagkansen per oproep die in het artikel worden weergegeven, niet overeen met de werkelijkheid. Ik zal daar straks meer duiding over geven.

De slaagkansen voor aspiranten Fundamenteel Onderzoek (FO) bedroeg 32 procent, voor aspiranten Strategisch Basisonderzoek 34 procent, voor projecten FO 22,5 procent. Het artikel spreekt dan ook foutief over slaagkansen van 22,24 procent. Met slaagcijfers boven de 20 procent of zelfs boven de 30 procent scoort het FWO Europees al goed. Ook bij de Europese Kaderprogramma's is dat vaak 10 procent of lager.

Het artikel vergelijkt de aanvraagprocedure bij het FWO met een beredeneerde gok. Dat doet echt onrecht aan de grondige evaluatieprocedures binnen het FWO en aan het werk van de panelleden of externe referenten. De meerderheid van de FWO-expertenpanels bestaat overigens uit leden met een niet-Vlaamse affiliatie. Het is toch wel belangrijk om dat ook te onderstrepen.

De kritiek op de evaluatieprocedure van het FWO is ook niet correct. Die beantwoordt aan de internationale normen en werd recent nog hervormd door het FWO. Bovendien biedt de opdeling in twee fasen het voordeel dat de kandidaten die helaas afvallen, sneller bericht ontvangen met betrekking tot hun aanvraag. De kalender van de diverse procedures is vastgelegd na uitvoerig overleg met alle stakeholders, niet het minst de vertegenwoordigers van de universiteiten zelf. Zo werden de indientermijnen en het moment van de interviews bepaald, rekening houdend met de examenperiodes van de onthaalinstellingen. Daarnaast is het uiteraard ook niet praktisch haalbaar om panelvergaderingen te laten plaatsvinden tijdens de zomervakantie, omdat de panelleden beschikbaar moeten zijn.

Ook de feedbackprocedure is hervormd en is uitvoerig. Elke kandidaat kan na zijn of haar beslissing te hebben ontvangen die feedback opvragen bij het FWO. Er is ook allerm minst sprake van een gebrek aan transparantie, vind ik persoonlijk: alle informatie met betrekking tot de procedure, de reglementen, de samenstelling van de panels is terug te vinden op de website van het FWO. Als onderzoekers toch ontevreden zijn, is er altijd een mogelijkheid om beroep aan te tekenen of een klacht in te dienen, bijvoorbeeld via de gewone klachtenprocedure van de Vlaamse overheid.

Collega's, dat is dus mijn eerste reactie op het artikel.

Collega Sleurs, ik kom dan tot uw tweede vraag. Naar aanleiding van de hervormingen die sinds 2016 hebben plaatsgevonden binnen het FWO, werden die FWO-expertpanels al hervormd, ook qua werking en aanvraagprocedure. Het FWO beschikt voor de fundamentele kanalen over 31 evaluatiepanels. In totaal gaat het om vele honderden internationale en nationale experts, waarbij de meerderheid geen Vlaamse affiliatie heeft. Geen van de panelleden kan zelf een aanvraag indienen als promotor of copromotor. Daarnaast maakt het FWO ook gebruik van expertenrapporten aangeleverd door internationale experts buiten het panel. Dat alles samen leidt tot een rangschikking en een financieringsbeslissing. De panelleden zelf dienen ook een gedragscode na te leven. Na elke aanvraagronde volgt een evaluatie van de panelleden, waarbij in de mogelijkheid tot schorsing of ontslag van deze leden is voorzien indien er een inbreuk op de regels was.

Dan was er de opmerking over de doorlooptijd van de procedures. Die zijn nu eigenlijk relatief kort. De doorlooptijd van elke procedure wordt vermeld op de website van het FWO. Bij het indienen van de aanvraag weet een kandidaat wanneer een resultaat kan worden verwacht.

De werking van het FWO is gebaseerd op het excellentieprincipe. De doorlooptijd wordt zo kort mogelijk gehouden, maar er moet natuurlijk wel voldoende tijd zijn om dat excellentieprincipe te kunnen toepassen.

Wat de slaagkansen van de oproep betreft: het FWO financiert de meest excellente onderzoekers en onderzoeksgroepen op basis van een interuniversitaire

competitie. Het is net dat excellentiebeleid van het FWO dat er mee voor heeft gezorgd dat de Vlaamse onderzoekswereld in het algemeen op het allerhoogste niveau kan meespelen. Dat zorgt er natuurlijk voor dat een grotere groep onderzoekers zijn kans waagt bij het FWO, wat positief is, maar voor onder andere de slaagcijfers dan weer een uitdaging vormt. Binnen het FWO is er trouwens een enorm traject afgelegd, waarbij enerzijds de procedures en de instroom werden geoptimaliseerd en de Vlaamse Regering anderzijds in het kader van de groeipaden aanzienlijke budgettaire inspanningen doet om de slaagkansen te verhogen.

Tot slot is er de transparantie. Sinds 2016 is het FWO gestart met een proces van hervormingen. Ik vind dat die oefening succesvol is afgerond. Het FWO blijft, zoals ik in het begin van mijn antwoord zei, de procedures zeer kritisch bekijken. Ik vind ook dat ze dat moeten doen. Ze moeten een state-of-the-art evaluatieproces kunnen aanbieden, dat volledig in lijn is met de internationale evoluties op dat vlak. Vandaar die grote groep internationale en nationale experts. De hervormingen en de wijzigingen in verband met die aanvraagprocedures zijn altijd duidelijk en open gecommuniceerd. Dat geldt ook voor de resultaten van de oproepen, en voor de werking en de panels van het FWO.

U kunt gedetailleerde informatie over de werking van het FWO ook terugvinden in het beleidsplan 2019-2023, dat u op de website kunt lezen.

Sorry dat ik een beetje breedvoerig was, maar ik was een beetje op mijn tenen getrapt door het artikel. Daarom hebben we ook heel snel contact opgenomen. Ik vind dat immers een van onze paradepaardjes. Als er daar onregelmatigheden zijn, dan moeten die worden aangepakt, maar men mag het kind niet met het badwater weggooien. Dat leek me toch wel een brug te ver.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, dank u wel voor uw zeer uitgebreide antwoord. Dit is zeker en vast een heel belangrijke actor, en inderdaad een van de paradepaardjes. Ik ben dus blij met uw antwoord dat u inderdaad meteen contact hebt opgenomen en dat veel van die zaken jammer genoeg verkeerd werden belicht in de pers. Het is dan zeer sterk te betreuren dat zulke zaken worden gepubliceerd.

Ik denk dat die hervormingen succesvol zijn, maar dat is inderdaad iets dat we op de voet moeten blijven volgen. Zoals gezegd, we betreuren dat dan zulke zaken worden gepubliceerd. Ik hoop dat men bij Veto zal durven na te denken over een recht van antwoord, waarbij het FWO duidelijk kan communiceren dat er toch heel wat schort aan dat artikel, dat de werking duidelijk veel is verbeterd, dat er veel transparantie is, en dat dit absoluut noodzakelijk is voor het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Sleurs, het recht van antwoord is al gepubliceerd. Ook de rector zelf van de KU Leuven heeft een mail gestuurd. Daar is dus al over gecommuniceerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantrekkelijker maken van de handelshuurlening – 902 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, u hebt recent terecht de maatregel met betrekking tot de handelshuurlening aangepast, zodat er meer mensen worden aangesproken om daarvan gebruik te maken. Tot op heden was die periode beperkt tot vier maanden. Dat wordt nu maximaal zes maanden. De aangepaste handelshuurlening zal op 4 januari 2021 in werking treden en zal nu ook toegankelijk worden voor ondernemingen die na 12 maart 2020 werden opgestart. Ondernemers die reeds een handelshuurlening hebben lopen, kunnen die opschalen tot de nieuwe voorwaarden. Het plafond van de lening wordt opgetrokken van 35.000 euro tot 60.000 euro, en een ondernemer die meerdere panden huurt, kan tot maximaal 150.000 euro lenen. Dit is een win-winsituatie voor huurder en verhuurder. De verhuurder is er zeker van dat zijn huurder minstens vier maanden huur betaalt en de huurder krijgt financiële steun. Zolang het coronavirus niet onder controle is, moet de Vlaamse overheid alert blijven en, zoals gisteren ook gezegd in de plenaire vergadering, bekijken hoe ze zeer selectief en gericht kan ondersteunen.

De aangepaste handelshuurlening treedt dus in werking op 4 januari 2021. Wat is de deadline om dossiers in te dienen? Op welke manier zal de verlenging van de termijn meer huurders en verhuurders over de streep trekken om een beroep te doen op de handelshuurlening? Ziet u daar nu al een effect van?

Hoe zult u deze maatregel ruimer bekendmaken en extra in de verf zetten? Al bij de eerste maatregel bleek immers dat die niet overal bekend was. Hoe zal men ervoor zorgen dat ondernemers weten dat deze maatregel werd uitgebreid?

Hoe verloopt het aantal aanvragen tot bemiddeling? Daar zagen we immers toch ook een mogelijkheid. Hoe kunnen we daar nog sterker op inzetten? In welke mate kan de huidige uitbreiding een oplossing zijn voor situaties waarvoor geen oplossing werd gevonden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Vreese, dank u wel. De Vlaamse Regering heeft inderdaad recent beslist om deze maatregel te versoepelen. De deadline voor het indienen van een aanvraagdossier voor een handelshuurlening is 1 maart 2021. De aanvraag moet door de verhuurder bevestigd zijn voor 4 maart 2021. Er is dus nog ruim de tijd om een akkoord te sluiten.

Dan is er de bekendmaking. U hebt eigenlijk alle wijzigingen geschetst. We hopen dat het systeem veel aantrekkelijker kan worden. Deze wijziging van de verhouding tussen de vereiste kwijtschelding en de gegarandeerde betaling via de handelshuurlening is een win-winsituatie voor zowel de huurder als de verhuurder. De huurder krijgt meer financiële ademruimte, omdat die tot vier maanden voorschot kan krijgen via de lening. Vroeger was dat twee maanden. De verhuurder is zeker van de betaling van vier maanden en hoeft maar één maand kwijt te schelden. De regeling wordt daarmee dus aantrekkelijker voor beide partijen.

Die maatregelen zijn breed bekendgemaakt via de website, de nieuwsbrieven naar 50.000 persoonlijke adressen en de sociale media van het Agentschap Innoveren

en Ondernemen (VLAIO) en zijn partnerorganisaties. De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), Horeca Vlaanderen en RetailDetail hebben ook al gecommuniceerd over die wijzigingen. Ik heb een tijdje geleden een webinar gehad met lokale besturen, waarbij ik ook een aantal van onze instrumenten in de verf heb gezet. Ik ben eigenlijk van plan om nog een brief te schrijven aan onze lokale besturen met de vraag om hun handelaars ook lokaal te informeren, want ik merk dat dat ook wel effect heeft. De ambtenaren lokale economie kennen de handelaars ook vaak persoonlijk. Op die manier kan dat tegen het jaareinde een extra stimulans geven om bekendheid te geven aan de maatregelen. Dan gaat het niet alleen over de handelshuurlening, maar ook over de andere maatregelen die er zijn.

Er zijn nu een 160-tal aanvragen tot bemiddeling die ontvankelijk waren. Vele lopen nog. Ongeveer een derde van de bemiddelingstrajecten is tot een goed einde gebracht. Collega De Vreese, die bemiddelingen vallen natuurlijk nog niet onder de nieuwe modaliteiten. U weet dat ook alle oude contracten, die al zijn afgesloten, automatisch kunnen worden verlengd. De huurder kan dus vier maanden vragen, ook al loopt zijn contract al. Ik verwacht dus dat er nog heel wat meer dossiers zullen komen door het feit dat we het systeem een stuk aantrekkelijker hebben gemaakt.

Ook bij de mensen die al een contract hebben, zullen we dat dus onder de aandacht brengen, om ervoor te zorgen dat ze goed weten dat ze een uitbreiding kunnen vragen van de lening die ze al hebben gekregen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik denk dat die bekendmaking inderdaad belangrijk is. Die brief aan de lokale besturen om daarvoor de nodige aandacht te vragen, om dat te verspreiden, lijkt me inderdaad een hulp te zullen zijn. Ook wij, als politici, als volksvertegenwoordigers, kunnen in onze provincies en onze lokale afdelingen ook nog eens die vraag stellen. Als men in de oppositie zit, kan men dat aanklaarten in de gemeenteraad en daar de nodige aandacht aan besteden. Ik denk dat alle beetjes helpen om de door de Vlaamse Regering genomen maatregelen voldoende onder de aandacht te brengen.

Ik veronderstel dat u ook in een evaluatie van die uitbreiding voorziet. Wanneer zult u dat doen? Bekijkt u ook of de impact van het coronavirus het eventueel nodig maakt om die deadline nog te verleggen?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Wij vinden dit inderdaad een broodnodige maatregel voor onze Vlaamse ondernemers, voor wie de handelshuur vaak een bijzonder zware kost is. We zijn zeer tevreden dat hieraan een vervolg wordt gegeven, al hadden we natuurlijk liever gehad dat er absoluut geen vervolg nodig was geweest. Ik sluit me ook aan bij de filosofie dat de verhuurder zelf ook een duet in het zakje moet doen, en dat dus niet alle steun van de Vlaamse belastingbetaler moet komen. Ik begrijp dat sommigen daar vragen bij stellen omdat het niet voor iedereen duidelijk is of men dat van zijn huurder gedaan krijgt, maar in haar huidige architectuur heeft de handelshuurlening een duidelijk doel, namelijk de verhuurder mee in het bad trekken om onze ondernemingen deze moeilijke periode te laten overbruggen. De CD&V-fractie vindt dit dus een juiste keuze. Iedereen moet zijn rol spelen om deze crisis het hoofd te kunnen bieden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de aanvullende positieve opmerkingen en vragen. Collega De Vreese, we zullen die deadline zeker bekijken, rekening houdend met de mogelijkheden van tijdelijke staatssteun. Dat moet

natuurlijk binnen dat kader vallen. We hopen min of meer tot een normalisering te komen tegen maart 2021, maar dat zal van veel evoluties afhangen. We houden dat echter in het oog.

Ik voorzie ook in een actieve communicatie richting de lokale besturen. En uiteraard staat het iedereen vrij om dat ook eens op de gemeenteraad te brengen.

Ik wil gewoon onderstrepen dat ik de voorbije maanden gemerkt heb hoe actieve lokale ambtenaren op economie zeer ondersteunend kunnen zijn in het bereiken van de handelaars. Ik denk dat het trouwens collega Vanryckeghem was die een tijd geleden de vraag stelde of hij een overzicht kon krijgen van de ondernemers op zijn grondgebied die coronasteun hadden gekregen. En dat kadert net in de bezorgdheid om iedereen te kunnen bereiken en ook de ondernemers actief te kunnen begeleiden. Ik vind dat een kanaal dat in dezen zeker een heel grote meerwaarde kan zijn, zoals voor zoveel dingen, trouwens.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, lokale besturen spelen inderdaad een directe rol. Die moeten ook heel veel van zichzelf geven de laatste maanden. Ik denk dat het ook voor hen een zeer moeilijke periode is geweest, om alles te bevatten, alles aan de man te brengen en al die maatregelen te volgen. Daarom is het ook zo goed dat VLAIO alles zeer duidelijk op de website heeft gezet. Ik denk dat we allemaal mee aan de kar trekken om die maatregelen bekend te maken, zodat onze ondernemers weten op welke zaken ze kunnen steunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritiek van de Bond Beter Leefmilieu op de Vlaamse waterstofvisie – 884 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, enkele weken geleden maakte de Vlaamse Regering bekend dat er 4,3 miljard euro werd uitgetrokken voor de relance na corona. U kondigde aan dat 125 miljoen euro uit dat relanceplan naar onderzoek en innovatie rond waterstof gaat. Samen met die aangekondigde investering presenteerde u ook een Vlaamse waterstofvisie. Het staat duidelijk geschreven in zowel het Vlaamse regeerakkoord als uw beleidsnota dat het de ambitie is om Europese koploper te worden in onder meer waterstoftechnologie.

Bond Beter Leefmilieu (BBL) reageerde zeer teleurgesteld op de bekendmaking van uw waterstofvisie. Volgens hen is dit een gemiste kans en ook een risico op verspilling van overheidsmiddelen. Daarenboven is de organisatie van mening dat er inzake waterstofvisie geen keuzes worden gemaakt. Ze waren ook niet tevreden over het feit dat ze niet betrokken waren bij het opstellen van deze waterstofvisie.

Minister, hoe reageert u op de opmerkingen van Bond Beter Leefmilieu? Welke stakeholders werden geconsulteerd bij de opmaak van uw waterstofvisie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, om te beginnen ben ik het – het zal u misschien verbazen – absoluut eens met de visie van BBL dat Vlaanderen moet

meelopen in de Europese dynamiek. We willen ons met de waterstofvisie als Vlaanderen ook volledig inschrijven in de Europese Green Deal en de Europese waterstofstrategie. Waterstof zal als energiedrager immers een cruciale rol spelen in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

Ik ben het niet eens met BBL dat Vlaanderen hierin geen keuzes zou maken. De Vlaamse waterstofvisie schetst van in het begin zeer duidelijk het ruimere kader van een duurzame energietransitie, als basis voor de transitie naar een duurzame samenleving en economie. Ik citeer uit het plan: "We zullen hierbij prioritair moeten inzetten op energie-efficiëntie, het maximaliseren van de elektrificatie in onze maatschappelijke en economische sectoren, het beter benutten van het potentieel aan restwarmte en het stimuleren van productie en gebruik van hernieuwbare elektriciteit. Maar desondanks de verdere elektrificatie zal er nog steeds nood zijn aan brandstoffen in onze industriële bevoorrading en energievoorziening, bijvoorbeeld als grondstof voor de chemische industrie of als energiebron voor processen die een zeer hoge temperatuur vragen. Daarom moeten we ook blijven inzetten op duurzame brandstoffen om de klimaatneutrale samenleving te bereiken. Hier zal waterstof een cruciale rol in spelen."

De Vlaamse waterstofvisie houdt dus wel degelijk rekening met het ruimere energietransitiekader, de verschillende componenten daarin en de afweging die hier moet worden gemaakt. We moeten dus inzetten op waterstof, maar dat moet wel complementair zijn, naast de verdere elektrificatie en meer hernieuwbare energie.

Voor de toepassing van waterstof in Vlaanderen zien we inderdaad vooral potentieel in het verduurzamen van onze sterke basisindustrie, in het bijzonder de chemie en de staalindustrie. Waterstof kan hier ingezet worden als brandstof voor industriële processen die moeilijk te elektrificeren zijn, maar ook als grondstof om opgevangen CO₂ om te zetten tot duurzame chemische moleculen. Daarnaast heeft waterstof een enorm potentieel voor het verduurzamen van zwaar wegtransport, busvervoer, de zee- en de luchtvaart.

Als kleine regio zullen we in de toekomst ook afhankelijk zijn van import van duurzame waterstof en/of waterstofafgeleiden. Onze Vlaamse havens zijn logistiek goed geplaatst voor transport van waterstof, geïmporteerd of lokaal geproduceerd, naar onze industriële clusters. We zullen zo dus evolueren naar een ander soort energieafhankelijkheid, een die duurzaam is. Onze havens zijn daar zelf ook al sterk mee bezig, en we gaan dat vanuit Vlaanderen verder ondersteunen.

Het klopt dat we, net zoals de grote Europese strategie, sterk willen inzetten op groene waterstof uit duurzame elektriciteit. Het aandeel daarvan zal onmiskenbaar groeien in de komende jaren, ook in Vlaanderen. Maar, net zoals de Europese strategie en de strategieën in onze buurlanden, zien we een rol voor blauwe waterstof in de transitiefase naar klimaatneutraliteit.

Collega's, ik ben het dus absoluut niet eens met de kritiek van BBL.

Ik heb het initiatief genomen om de ambitie uit het Vlaamse regeerakkoord kracht bij te zetten vanuit mijn bevoegdheidsdomein, met een belangrijke focus op innovatie. Er is bijvoorbeeld al heel wat overleg geweest met WaterstofNet, als coördinator van de waterstofindustriecluster.

Ik zie de visie als een startdocument, waarop we verder moeten bouwen. De grote lijnen worden geschetst. Die moeten nu concreet ingevuld worden. In de visie staat duidelijk dat ik het gesprek zal opstarten met relevante onderzoeksgroepen, de industrie, de havens, maar ook met het middenveld. Zij hebben hierin immers ook heel wat kennis en expertise. Enkel samen kunnen we hier een gedragen

succesverhaal van maken. Ik zal dus uiteraard ook de hand uitreiken naar BBL om bij die gesprekken betrokken te worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik sta voor 100 procent achter de uitleg en de korte samenvatting van de waterstofvisie. Het schetst inderdaad waartoe waterstof nuttig zou kunnen zijn. Ik denk dat de kritiek vooral uit de hoek van BBL komt, omdat ze vinden dat ze te weinig betrokken zijn en vooral ook omdat zij het niet willen hebben over blauwe waterstof. Zij willen het enkel hebben over groene waterstof. Ik denk dat dat het pijnpunt is bij de Bond Beter Leefmilieu. Ik ga daar voor alle duidelijkheid ook niet mee akkoord. Blauwe waterstof, en zelfs turquoise waterstof, heeft nog zijn toekomst.

We hebben het er tijdens de begrotingsbesprekingen ook al even over gehad. We moeten hier duidelijk een onderscheid maken tussen drie hoofdstukken in ons waterstofbeleid. Ik had gehoopt dat Benjamin Clarysse van de Bond Beter Leefmilieu het meer daarover zou hebben. Er is de toepassing ervan, het gebruik, het verbruik. Er is de koppeling met CO₂. Dan krijg je een chemische molecule, als brandstof. Je kunt waterstofwagens hebben in de toekomst. Je kunt waterstofbussen hebben in de toekomst. Dat gaat dus over de toepassing. WaterstofNet is daar ook heel sterk mee bezig. Dat is één aspect.

Het tweede aspect is het transport van waterstof. Daarvoor moet er ook federale wetgeving gewijzigd worden. Dat is belangrijk voor de havens van Gent, Antwerpen en Zeebrugge. Het zal in de toekomst ook gaan over import van waterstof. U hebt heel correct gezegd dat het over duurzame waterstof gaat. U hebt inderdaad niet gezegd dat het groene waterstof moet zijn. Want we moeten daar eerlijk in zijn. Als we de windmolens op zee kunnen benutten om elektriciteit te produceren, dan zou ik wel willen dat die elektriciteit in eerste instantie gebruikt wordt als elektriciteit en niet om omgezet te worden in waterstof, om daarmee dan elektriciteit te gaan maken of waterstof te gebruiken. Want dan heb je wel een heel slecht rendement.

En ten derde: hoe ga je die waterstof produceren? Blauw of groen? Is het dan geen idee om dat duidelijker te stellen? Als u in uw waterstofvisie spreekt over 125 miljoen euro, kunnen we moeilijk achterhalen of dat nu gaat over de productie van waterstof of de toepassing van waterstof.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, ik denk dat u absoluut een punt hebt dat het grootste pijnpunt voor BBL het feit is dat in de Moonshotstudie ook het aandeel blauwe waterstof in de toekomst staat. Ik vind dat trouwens ook van belang. Ik apprecieer uw opmerking ter zake.

Dat zal voor Vlaanderen ook belangrijk blijven. Er is niet genoeg ruimte voor windmolens voor én meer elektriciteit én waterstofproductie. Dat is een pijnpunt, maar we kunnen daar wel over discussiëren. Ik ga die betrokkenheid en het gesprek met BBL ook niet uit de weg gaan.

Die 125 miljoen euro is bedoeld voor de deelname aan het IPCEI (Important Project of Common European Interest). Dat gaat dus zowel over productie als over gebruik, de hele keten ondersteunen van bedrijven die daarmee bezig zijn. We willen absoluut mee in dat IPCEI rond waterstof stappen. Daar zijn die middelen voor bestemd. Het is dus voor de twee.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor het bijkomende antwoord. Het zal inderdaad nodig zijn om in de toekomst duidelijk te durven zeggen dat we in transitie ook voor blauwe waterstof gaan. Ik was heel recent op een waterstof-debat, Europees georganiseerd. Ook het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) was daarbij betrokken. Toen ik wou beginnen over de kleur van waterstof, werd ik eigenlijk de mond gesnoerd door een aantal specialisten. Dat was een discussie die je niet mocht voeren. Dat was echt uit den boze, en dat anno 2020.

Dan ben ik heel blij dat men er hier in onze waterstofvisie duidelijk voor uitkomt dat die blauwe waterstof wel degelijk een transitietoekomst heeft in Vlaanderen. Dat moet ook een duidelijke boodschap zijn aan Bond Beter Leefmilieu. Als zij dat allemaal groen willen hebben, mij goed, maar dan moeten ze mij eens uitleggen hoe je die groene elektriciteit eerst beter gaat benutten voordat je waterstof gaat produceren. Ik vind dat u in de toekomst heel sterk op die lijn mag staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over Vlaanderen Circulair – 891 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, het is geen geheim dat de voorraad van heel wat primaire grondstoffen schaars en eindig is. Een van mijn basisstandpunten is ook altijd geweest: hoe minder ik van die primaire grondstoffen nodig heb, hoe minder ik ook afhankelijk ben van import uit soms minder stabiele regio's. Circulaire economie past daar perfect in. Dat is het niet uitputten van die grondstoffen en het volledig opnieuw inzetten van de reststoffen. Dat kan de problemen inzake milieu, klimaat en economie oplossen. Daarom werd in 2017 al Vlaanderen Circulair opgestart, met als doel de transitie naar de circulaire economie in Vlaanderen te bewerkstelligen tegen 2050. In de vorige legislatuur hebben we daar ook hoorzittingen rond georganiseerd en een resolutie rond opgemaakt. In het Vlaamse regeerakkoord werd die ambitie dan opnieuw uitgesproken.

Onlangs maakte u, samen met Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir, bekend dat Vlaanderen Circulair ambities zal formuleren, een strategie zal uittekenen en in actie zal komen via zes thematische werkagenda's: circulair bouwen; chemie/kunststoffen; de maakindustrie, dus textiel, meubelen, elektro, batterijen; de bio-economie; waterkringloop; en voedselketen. Voor elk van de zes werkagenda's zal in de loop van de volgende maanden een actieprogramma uitgewerkt worden. Een eerste resultaat daarvan zal in de zomer van 2021 worden voorgesteld.

Minister, op welke manier werden deze thema's van de werkagenda's bepaald? Welke doelstellingen hebt u meegegeven aan de stuurgroep?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, het klopt dat ik samen met collega Demir een nieuwe boost heb gegeven aan Vlaanderen Circulair, om van de circulaire economie een succesverhaal te maken. Ook in ons Vlaamse relanceplan gaan er heel wat middelen naar innovatie in de circulaire economie. We willen echt samen de schouders zetten onder een sterke werking.

Voor de werkagenda's hebben we ons gebaseerd op het nieuwe Europese Actieplan Circulaire Economie van 11 maart 2020. We willen ook een aantal eigen accenten leggen, zoals het betrekken van de chemische sector en de bio-economie, gezien de sterkte, het innovatieve karakter en het potentieel voor groei en jobs van die sectoren in Vlaanderen. Ik ben op dit ogenblik een plan rond bio-economie aan het finaliseren. Dat is dus een van de werkagenda's.

Welke doelstellingen hebben we meegegeven? De stuurgroep moet de visie, de strategie en de acties ontwikkelen voor Vlaanderen Circulair. De leden van de stuurgroep moeten engagement opnemen en wervend zijn naar de mensen in hun eigen organisatie en naar de samenleving voor de transitie naar een circulaire economie. Dat gaat dus over samenwerking en innovatie.

De stuurgroep zal ook moeten focussen op het transversale, dus geen bespreking van individuele dossiers. In eerste instantie zal de stuurgroep per werkagenda een publieke en een private trekker aanduiden, die de uitwerking ervan in goede banen zal leiden. Daarnaast zullen ze ook toezien op de coördinatie en de concrete invulling van de werkagenda's. Dat zal gebeuren met behulp van concrete hefbomen, die voor die versnelling in de transitie kunnen zorgen. Er zijn dus heel wat plannen en doelstellingen meegegeven.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ja, maar soms kan het ook heel simpel, heel concreet zijn. Ik was vorige week, geheel coronaproof, mee op pad met een vrachtwagenchauffeur, die aluminium schroot naar een bedrijf in de haven van Rijsel bracht. Die verwerken het daar terug tot aluminium staven. Die gaan vervolgens terug op een vrachtwagen, waarschijnlijk richting aluminiumverwerkende bedrijven.

Daarna moest hij, opnieuw bij een bedrijf in Rijsel, gerecycleerd koper in de vorm van koperpoeder ophalen. Als je keek hoe dat koperpoeder werd gemaakt, dan waren dat gewoon kabels die worden ontdaan van hun PE-folie (polyetheen) die errond zit. Men reinigt en maalt ze, en zo krijg je koperpoeder. Dat werd dan naar een bedrijf in Duitsland gebracht.

Zo heb ik de indruk dat er nogal wat rondgereden wordt met afval, dat dan ook wordt verwerkt en opnieuw gebruikt. Maar dat is een economie die je bij ons niet ziet. Men heeft in Aalter bijvoorbeeld een poging gedaan om vliegtuigen volledig te ontmantelen, het materiaal volledig te hergebruiken en dat uit te sturen naar bedrijven. Ik vraag mij dan af of we hier niet te veel bezig zijn met het containerbegrip circulair, daar waar het in de praktijk soms gaat over heel eenvoudige dingen? Het gaat erom dat je je afval zodanig sorteert, herwerkt en verwerkt, dat je het weer kunt gebruiken als basisgrondstof. Mijn vraag is of dat ook is opgenomen in Vlaanderen Circulair.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het antwoord is positief, collega Gryffroy. U haalt een schoolvoorbeeld aan van de enorme marges die er nog liggen in Vlaanderen. Dat is ook een paar keer in deze commissie aan bod gekomen. Onze eigen bedrijven zijn bezig met circulaire economie, dus we werken ook met heel concrete werkagenda's: kunststoffen, bouw, bio-economie, textiel.

Ik heb onlangs een bedrijf in Menen bezocht dat aan schrootverwerking doet. Daar worden trouwens ook enorme investeringen gedaan om alle mogelijke grondstoffen te ontmantelen en te hergebruiken. Maar iedereen weet dat er in Vlaanderen nog heel grote opportuniteiten zijn op dat vlak, en die willen we ook met twee handen grijpen. Vandaar ons plan.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal dit plan verder van heel nabij opvolgen, omdat ik vind dat ook de heel concrete projecten aan bod moeten kunnen komen, omdat dat het mooiste voorbeeld zou kunnen zijn van wat circulair is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekomst van en steun aan het MYRRHA-project van het Studiecentrum voor Kernenergie in Mol – 925 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): MYRRHA staat voor Multi-purpose hYbrid Research Reactor for High-tech Applications. En die zogenaamde MYRRHA-reactor van het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK CEN) in Mol is een loodgekoelde reactor annex deeltjesversneller. De installatie zal ons in staat stellen om onderzoek te doen naar langlevend kernafval en bovendien ook bijdragen aan de ontwikkeling van een vierde generatie kernreactoren.

Volgens de directeur van dat MYRRHA-project, en volgens de directeur-generaal van het Studiecentrum voor Kernenergie, zal het project ons in staat stellen om de toxiciteit van het radioactief afval te verminderen met een factor 100. Kernafval zal daardoor niet langer 300.000 jaar, maar 300 jaar toxisch zijn. Ze maken zich ook sterk dat ze de hoeveelheid kernafval met een factor 100 kunnen verminderen. Het onderzoek is dus alvast zeer veelbelovend. De directeur van het MYRRHA-project hoopt de onderzoeksreactor tegen 2034 gebouwd te hebben. Tegen 2035 zou deze operationeel moeten zijn.

Eric van Walle, de directeur-generaal van het Studiecentrum voor Kernenergie, stelt dat het onderzoek niet in het gedrang komt door de kernuitstap – gelukkig maar. Toch vinden wij het enorm jammer dat er in Vlaanderen hoogtechnologisch onderzoek wordt gedaan naar veelbelovende technologie, terwijl de regering van dit land ondertussen beslist dat deze technologie nooit zal worden ingezet. Er gaat met andere woorden geld naar technologie die enkel in het buitenland zal worden benut.

Minister, wat is uw visie op de toekomst van het MYRRHA-project in Mol?

De Vlaamse Regering beloofde steun uit te trekken voor het MYRRHA-project. Hoeveel steun werd deze legislatuur al uitgeschreven? Hoeveel wordt nog voorzien voor de komende jaren?

Hebt u de toekomst van het MYRRHA-project al besproken met uw federale collega's? Zien zij nog toekomst in het project?

Is de Vlaamse Regering bereid om, indien de Federale Regering de financiering van het project zou stoppen of verminderen, het project volledig met Vlaamse middelen verder te financieren, ook met het oog op de bouw van een vierde generatie kernreactoren in of door Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De Vlaamse Regering kent het MYRRHA-project. In 2017 werd een evaluatie van het project uitgevoerd door Economie, Wetenschap en Innovatie samen met het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), die een expertteam hebben aangeduid om de wetenschappelijk dimensie van het project te analyseren. Ik heb vorig jaar samen met de minister-president een bezoek gebracht aan het Studiecentrum voor Kernenergie, waar wij een toelichting gekregen hebben over het MYRRHA-project alsook over het project medische campus, rond het onderzoek van medisch inzetbare isotopen waar het SCK baanbrekend onderzoek rond voert.

Zoals u weet, is kernenergie een federale bevoegdheid. Het MYRRHA-project valt dus in eerste instantie onder de bevoegdheid van de federale ministers van Economie en Energie, maar het krijgt ook mijn volle aandacht. Vanuit mijn bevoegdheden voor wetenschapsbeleid, is het belangrijk om onze kennis en knowhow ook in deze thema's te blijven ontwikkelen. Die is namelijk in deze materie van hoog niveau, van wereldniveau zelfs. We moeten die op dat niveau houden want kennis over kernsplijtstof zal de volgende tientallen of honderdtallen jaren heel belangrijk blijven. De MYRRHA-reactor zal een belangrijke rol spelen in transmutatie en het verminderen van de nucleaire afvalberg, maar zal ook toelaten onze fundamentele kennis over nucleaire reactoren te vergroten. Isotopen zijn van groot belang in de geneeskunde en het medisch en biotechnologisch onderzoek en dat zal ook in de toekomst zo blijven. MYRRHA zal dus ook op dat vlak een belangrijke rol blijven spelen.

In het Vlaams regeerakkoord werd ingeschreven dat Vlaanderen zou bijdragen aan MYRRHA. Momenteel werd er nog geen expliciete financiële steun aan MYRRHA gegeven. Het SCK heeft een voorstel tot projectdeelname in voorbereiding waarbij het er ook naar streeft om de universiteiten te betrekken en waarbij ook aandacht gaat naar de medische toepassingen. Ik vind het immers zeer belangrijk dat het onderzoek dat bij het SCK gebeurt en de unieke wetenschappelijke infrastructuur, voor onderzoekers van alle Vlaamse universiteiten beschikbaar is.

Ik heb daarover nog niet gesproken met mijn federale collega's. Ik heb wel al kort contact gehad met staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, Thomas Dermine.

In het federale regeerakkoord staat ingeschreven dat de federale overheid MYRRHA zal ondersteunen zoals afgesproken tijdens de vorige legislatuur. Ik ga ervan uit dat het federaal regeerakkoord zal worden uitgevoerd. Ik zal daar nu geen verdere uitspraken over doen, maar ik vind het zeer belangrijk dat die verdere steun ook is ingeschreven.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor u antwoord. Ik maak daaruit op dat u dit project een warm hart toedraagt en dat hoor ik absoluut graag. Een bijkomende vraag is natuurlijk in welke grootteorde de financiële steun van Vlaanderen zit en hoe de verhouding is tussen de Vlaamse bijdrage en de federale bijdrage. Het is inderdaad zo dat er naast energieproductie ook nog andere toepassingen zijn waarvoor dit onderzoek uiteraard zeer belangrijk is, zoals voor medische toepassingen. Ik hoop dan ook dat dit project, ongeacht de federale beslissing, in de toekomst verder zal kunnen rekenen op Vlaamse steun.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik kan u nog geen concrete cijfers geven omdat er nog geen dossier is. Ik heb net gezegd dat er een dossier wordt voorbereid waarbij ik het gelijke speelveld voor onze universiteit wil respecteren. Zodra daar meer nieuws over is, zal ik u die informatie bezorgen.

Maar het klopt dat ik dit project een warm hart toedraag, en nog meer nadat ik er ben geweest.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat is fijn om te horen. Ik kijk ernaar uit. Ik weet dat u geen Vlaams-nationalist bent zoals wij van het Vlaams Belang, en ten dele ook de collega's van N-VA, maar ik hoop dat u in de toekomst misschien zult inzien hoezeer wij als Vlamingen zullen moeten instaan voor onze eigen energie-productie, en dat zullen moeten doen met kernenergie en de nieuwste generatie kernreactoren. Daarvoor zet dit MYRRHA-project de deuren alvast wijd open.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de sluiting van private sauna's wegens corona – 929 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Vorige week vrijdag werd duidelijk dat naast de winkels ook de openbare zwembaden terug de deuren mochten openen. Waar privésauna's samen met de openbare zwembaden zijn moeten sluiten, mogen ze helaas niet samen terug openen.

Het grote probleem is dat de privésauna's vaak over dezelfde kam worden geschoren als de openbare sauna's, terwijl hun werking enorm verschilt. In een privésauna kun je enkel met je eigen bubbel op bezoek en de sauna wordt telkens volledig gereinigd na elk bezoek. Sommige privésauna's maken zelfs gebruik van een buffervat dat garandeert dat alle bezoekers in ander water plaatsnemen.

December is zoals u weet traditioneel gezien een topmaand voor die ondernemingen, die privésauna's. Maar dat zal dit jaar, zoals in zoveel sectoren, niet van toepassing zijn helaas.

Minister, wat is de reden dat die privésauna's nog steeds moeten sluiten? Zult u bij uw federale collega's aandringen op een heropening van privésauna's?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik krijg het helemaal warm van uw vraag, alleen al van het idee om naar de sauna te kunnen.

Op basis van de ziektecijfers en de adviezen van de experts heeft het Overlegcomité, waar ik ook deel van uitmaak, op 27 november geoordeeld dat enkel de niet-essentiële winkels vanaf 1 december onder strikte voorwaarden opnieuw open mochten. Om te vermijden dat het aantal persoonlijke contacten zou toenemen bleven een aantal zaken nog gesloten. Met betrekking tot de zwembaden en wellness werd enkel de opening van de zwembaden voor strikte sportdoel-einden – baantjes zwemmen – weer toegelaten. Recreatieve activiteiten werden niet toegelaten, en dat betekent dus ook geen sauna's.

Ik heb in de plenaire vergadering van gisteren nog gezegd dat het hier in de eerste plaats om een gezondheids crisis gaat. Een nieuwe opstoot van het virus moeten we echt vermijden. Maar ik ben absoluut niet blind voor de verzuchtingen van ondernemers die hun zaak, waar ze met hart en ziel aan werken en grote

investeringen voor hebben gedaan, moeten sluiten. Het is zo dat verschillende experts de laatste dagen ook gewezen hebben op het feit dat de coronacijfers aan het stabiliseren zijn, terwijl ze eigenlijk nog verder zouden moeten dalen.

De context van een sauna is vrij specifiek. Het gaat om een vochtige ruimte waar aerosols mogelijk langer in de lucht kunnen blijven hangen. Voor mij is het echt van belang om de risico's op verspreiding in die omstandigheden goed in te schatten. Maar ik heb gisteren in het parlement gezegd dat er wetenschappelijk advies is gevraagd, en ik denk dat dit evengoed geldt voor de privésauna's. Als we de opening laten afhangen van het wetenschappelijk onderzoek dat gebeurt, kunnen we ook de risico's beter inschatten, en kunnen we de mensen een perspectief bieden.

Dan heb ik het nog even over de steun. Sinds het begin van de coronacrisis worden ondernemers gesteund. Als ik kijk naar de sauna's zie ik dat er 1326 ondernemingen zijn die steun hebben ontvangen en die in de categorie sauna's, solaria en baden vallen. Het ging om een totaalbedrag van 13,3 miljoen euro. Dat is een niet onbelangrijk bedrag. Maar ik hoop oprecht dat de mensen zo snel mogelijk hun job terug kunnen aanvatten.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, bedankt dat u dat standpunt op het Overlegcomité wilt verdedigen. Wij zijn uiteraard ontzettend blij dat al veel van onze ondernemers terug hebben kunnen opstarten. Helaas is het voor een groot deel inderdaad nog niet toegestaan om de handel terug te beginnen. We denken hier inderdaad aan de privésauna's maar ook aan de kappers, schoonheidsspecialisten, horeca, enzovoort.

We hebben allemaal gezien dat de kappers vorige week een ludieke actie hebben gevoerd. In de krant konden we ook lezen dat driekwart van de kappers vrezen voor hun voortbestaan. Ik hoop dat ook die beroepssector ter sprake komt op het Overlegcomité van volgende week. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, collega's, we hebben het er gisteren in de plenaire vergadering inderdaad over gehad. We willen terug op restaurant en op café gaan, we willen naar de kapper en naar de sauna gaan. Het zou schitterend zijn om dat opnieuw te kunnen doen in de kerstvakantie maar het is duidelijk dat de cijfers niet altijd in de goede richting gaan. Er moet dan ook rekening worden gehouden met de impact van bepaalde openingen op het verspreiden van het virus. Daarbij is dat wetenschappelijk onderzoek belangrijk, niet alleen voor ons als politici om beleidskeuzes te maken, maar ook om er nadien zeer duidelijk over te communiceren.

Als ik u hoor zeggen dat het virus in die omgeving misschien langer blijft hangen, dan vragen we ons af hoe lang dat blijft hangen en op welke manier men in een bubbel daar wel veilig naartoe kan gaan. Want zoals collega Vanryckeghem zegt, zijn privésauna's een heel andere context dan andere sauna's. Dit zijn een aantal belangrijke vragen voor het Overlegcomité.

Hoe ver staan we met het wetenschappelijk onderzoek? Is dat werkelijk binnen een week afgerond? Hoe gaan we om met de sectoren waar de verspreiding van het virus minimaal is? Welke beslissingen worden daar volgende week over genomen? Dat zal opnieuw geen gemakkelijke taak zijn voor de ministers. We kijken echt uit naar die vaccinatie, naar het moment dat zoveel mogelijk mensen zullen zijn gevaccineerd om terug naar het nieuwe normaal te gaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de aanvullende opmerkingen, ik sluit me daarbij aan. Ik denk dat het ook goed is om op regelmatige tijdstippen de zorg te veruitwendigen van die mensen die op dit moment gewoon hun werk niet kunnen doen. We moeten alles op alles zetten om veiligheid te laten primeren. We hebben beslist om de cafés te sluiten, niet om hen met de vinger te wijzen maar omdat het aantal contacten moet worden beperkt. Dat duurt natuurlijk een hele tijd en in die omstandigheden wordt het steeds belangrijker om te zorgen voor een goede wetenschappelijke onderbouwing van wat wel en niet mag. Ik steun dan ook het onderzoek dat ter zake zal gebeuren en zal u daarvan op de hoogte houden.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat gezondheid prioritair is maar ik dank u dat u met al uw kracht en macht de Vlaamse ondernemers verdedigt tijdens het Overlegcomité.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.